

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ

EUROSISTEM

RAPORT DE CONVERGENȚĂ MAI 2007

INTRODUCERE

CADRUL DE ANALIZĂ

SINTEZE PE ȚĂRI

RO

BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ
EUROSISTEM

În anul 2007,
toate publicațiile
BCE prezintă un
motiv preluat de pe
bancnota de 20 EUR.

RAPORT DE CONVERGENȚĂ MAI 2007

**INTRODUCERE
CADRUL DE ANALIZĂ
SINTEZE PE ȚĂRI**

© Banca Centrală Europeană, 2007

Adresa

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Adresa poștală

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Telefon

+49 69 1344 0

Website

<http://www.ecb.int>

Fax

+49 69 1344 6000

Telex

411 144 ecb d

Toate drepturile rezervate. Reproducerea informațiilor în scopuri educative și necomerciale este permisă numai cu indicarea sursei.

Data limită pentru transmiterea datelor statistice cuprinse în prezenta ediție a fost 26 aprilie 2007.

ISSN 1830-6101 (versiunea tipărită)
ISSN 1830-611X (versiunea online)

CUPRINS

CUPRINS

I INTRODUCERE	5
2 CADRUL DE ANALIZĂ	
2.1 Convergența economică	7
2.2 Compatibilitatea legislației naționale cu prevederile Tratatului	14
3 SINTEZE PE ȚĂRI	
3.1 Cipru	29
3.2 Malta	31

ABREVIERI

ȚĂRI

BE	Belgia	LT	Lituania
BG	Bulgaria	LU	Luxemburg
CZ	Republica Cehă	HU	Ungaria
DK	Danemarca	MT	Malta
DE	Germania	NL	Olanda
EE	Estonia	AT	Austria
IE	Irlanda	PL	Polonia
GR	Grecia	PT	Portugalia
ES	Spania	RO	România
FR	Franța	SI	Slovenia
IT	Italia	SK	Slovacia
CY	Cipru	FI	Finlanda
LV	Letonia	SE	Suedia
		UK	Marea Britanie

ALTELE

BCE	Banca Centrală Europeană
BCN	bancă centrală națională
BPM5	Manualul FMI privind balanța de plăți (ediția a V-a)
BRI	Banca Reglementelor Internaționale
CD	certificate de depozit
CSE	curs de schimb efectiv
CUMP	costurile unitare cu forța de muncă în industria prelucrătoare
CUMT	costurile unitare cu forța de muncă pe total economie
EUR	euro
FMI	Fondul Monetar Internațional
IAPC	indicele armonizat al prețurilor de consum
IFM	instituție financiară monetară
IME	Institutul Monetar European
IPC	indicele prețurilor de consum
IPP	indicele prețurilor de producție
MCS	mecanismul cursului de schimb
OCDE	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
OIM	Organizația Internațională a Muncii
PDE	procedura de deficit excesiv
PIB	produsul intern brut
SEBC	Sistemul European al Băncilor Centrale
SEC 95	Sistemul European de Conturi 1995
UE	Uniunea Europeană
UEM	Uniunea Economică și Monetară

În conformitate cu practica instituită la nivelul Comunității, statele membre UE sunt enumerate în prezentul Raport în ordinea alfabetică a denumirilor în limbile țărilor respective.

I INTRODUCERE

I INTRODUCERE

La data de 1 ianuarie 1999 a fost lansată moneda euro. Până în prezent, 13 state membre ale Uniunii Europene (UE) au adoptat euro, în conformitate cu cerințele Tratatului, cel mai recent caz fiind al Sloveniei (1 ianuarie 2007). În același timp, după extinderile UE din anii 2004 și 2007, 14 state membre participă în prezent la Uniunea Economică și Monetară (UEM), chiar dacă nu cu drepturi depline, urmând să adopte euro.

Prezentul raport de convergență a fost elaborat în urma solicitărilor primite din partea Ciprului, pe data de 13 februarie 2007, și a Maltei, pe 27 februarie 2007, de a li se realiza o evaluare de țară. Elaborând acest raport, Banca Centrală Europeană (BCE) respectă cerințele articolului 122 alineatul (2) și pe cele ale articolului 121 alineatul (1) din Tratatul privind instituirea Comunității Europene (Tratatul) de a raporta Consiliului Uniunii Europene (Consiliul UE) cel puțin o dată la doi ani sau la solicitarea unui stat membru cu derogare „cu privire la progresul realizat de statele membre în îndeplinirea obligațiilor ce le revin pentru realizarea Uniunii Economice și Monetare”. Același mandat a fost încredințat și Comisiei Europene, care a elaborat, de asemenea, un raport; cele două rapoarte sunt transmise Consiliului UE în paralel.

În acest raport, BCE utilizează cadrul aplicat în Rapoartele de convergență anterioare. BCE evaluează, în cazul celor două țări în discuție, gradul de realizare a unei convergențe economice sustenabile, de compatibilitate a legislației naționale cu Tratatul și de îndeplinire a cerințelor legale în cazul băncilor centrale naționale (BCN) pentru a deveni parte integrantă a Eurosistemului.

Evaluarea procesului de convergență economică depinde într-o măsură foarte mare de calitatea și integritatea datelor statistice de bază. Compilarea și raportarea statisticilor, în special a celor privind finanțele publice, nu trebuie să țină seama de considerente politice. Statele membre au fost invitate să trateze calitatea și integritatea datelor statistice raportate drept

prioritare, să se asigure că în momentul compilării acestor date există un sistem adecvat de verificare și să aplice standarde minime în domeniul statisticii. Aceste standarde trebuie să întărească independența, integritatea și responsabilitatea institutelor naționale de statistică și să contribuie la consolidarea încrederii în calitatea statisticilor privind finanțele publice (a se vedea anexa statistică).

Acest Raport de convergență este structurat după cum urmează. Capitolul 2 prezintă cadrul utilizat pentru evaluarea gradului de convergență economică și juridică. Capitolul 3 cuprinde sintezele pe țări, care furnizează rezultatele principale ale evaluării convergenței economice și juridice. Capitolul 4 analizează mai detaliat situația convergenței economice în fiecare dintre cele două state membre analizate și prezintă metodologia statistică a indicatorilor de convergență. La final, Capitolul 5 tratează compatibilitatea dintre legislația națională a fiecăruia dintre aceste state membre, inclusiv statutele băncilor centrale naționale ale acestora, și articolele 108 și 109 din Tratat și Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale (SEBC).

2 CADRUL DE ANALIZĂ

2.1 CONVERGENȚA ECONOMICĂ

Pentru examinarea procesului de convergență economică în cele două state membre luate în considerare, BCE utilizează un cadru comun de analiză care este aplicat succesiv fiecărei țări. La baza cadrului comun se află, pe de o parte, prevederile Tratatului și modul de aplicare a acestora de către BCE cu privire la evoluția prețurilor, a soldurilor bugetare și a indicatorilor de îndatorare, precum și la cea a cursurilor de schimb și a ratelor dobânzilor pe termen lung, alături de alți factori relevanți. Pe de altă parte, cadrul se bazează pe o serie de indicatori economici anticipativi și retrospectivi, considerați utili pentru analiza aprofundată a caracterului sustenabil al procesului de convergență. Casetele 1-4 prezintă pe scurt prevederile Tratatului, precum și o serie de detalii metodologice care ilustrează modul de aplicare a acestor prevederi de către BCE.

Raportul este fundamentat pe principiile expuse în rapoartele precedente ale BCE (și, anterior, în cele publicate de Institutul Monetar European), în vederea asigurării continuității și a egalității tratamentului. Mai precis, BCE folosește o serie de principii directe pentru aplicarea criteriilor de convergență. În primul rând, criteriile individuale sunt interpretate și aplicate cu strictețe. Conform acestui principiu, obiectivul principal al criteriilor constă în garantarea faptului că numai statele membre în care condițiile economice sunt favorabile menținerii stabilității prețurilor și unității zonei euro sunt autorizate să participe la aceasta. În al doilea rând, având în vedere că formează un ansamblu coerent și integrat, criteriile de convergență trebuie respectate în totalitate; Tratatul nu sugerează stabilirea unei ierarhii a criteriilor, acestea fiind considerate egale. În al treilea rând, criteriile de convergență trebuie îndeplinite pe baza datelor efective. În al patrulea rând, modalitatea de aplicare a criteriilor de convergență trebuie să fie consecventă, transparentă și simplă. Totodată, este evidențiată din nou ideea că procesul de convergență trebuie realizat într-o manieră durabilă și nu numai într-un anumit moment.

Din acest motiv, în raportul de țară se acordă o atenție deosebită aspectelor legate de caracterul sustenabil al convergenței.

În acest sens, evoluțiile economice din țările respective sunt analizate retrospectiv, în principiu fiind luat în considerare ultimul deceniu. Acest tip de analiză permite stabilirea mai eficientă a gradului în care realizările actuale sunt determinate de ajustările structurale reale, ceea ce ar trebui să conducă la o mai bună evaluare a caracterului sustenabil al convergenței economice.

De asemenea, în măsura în care este posibil, se adoptă o abordare anticipativă. În acest context, o atenție deosebită este acordată faptului că sustenabilitatea evoluțiilor economice favorabile depinde îndeosebi de aplicarea unor măsuri de politică adecvate și durabile, ca răspuns la provocările prezente și viitoare. În general, este evidențiat faptul că asigurarea unei convergențe economice sustenabile depinde atât de realizarea unei poziții de start solide, cât și de politicile implementate în urma adoptării euro.

Cadrul comun este aplicat individual celor două state membre analizate. Aceste rapoarte de țară, care evaluează performanțele înregistrate de fiecare stat membru, trebuie luate în considerare separat, în conformitate cu prevederile articolului 121 din Tratat.

Data limită pentru includerea datelor statistice în acest raport de convergență a fost 26 aprilie 2007. Datele statistice utilizate în aplicarea criteriilor de convergență au fost furnizate de Comisia Europeană (a se vedea și anexa statistică, precum și tabelele și graficele) în colaborare cu BCE, în cazul ratelor dobânzilor pe termen lung. Datele referitoare la evoluția prețurilor și a ratelor dobânzilor pe termen lung utilizate pentru evaluarea convergenței sunt prezentate până în luna martie a anului 2007, cea mai recentă perioadă pentru care datele privind IAPC erau disponibile. Perioada de referință din acest raport pentru datele lunare cu privire la cursurile de schimb se încheie cu

luna martie 2007, în timp ce datele zilnice sunt prezentate până la 26 aprilie 2007. Datele privind pozițiile fiscale acoperă perioada de timp până în anul 2006. De asemenea, sunt luate în considerare și prognozele provenite din surse diferite, precum și cele mai recente programe de convergență ale statelor membre și alte informații considerate relevante pentru realizarea unei analize anticipative a caracterului sustenabil al

procesului de convergență. Prognoza Comisiei Europene pentru primăvara anului 2007, care a fost, de asemenea, luată în considerare în acest raport, a fost publicată la data de 7 mai 2007. Raportul a fost aprobat de Consiliul general al BCE la data de 14 mai 2007.

În ceea ce privește evoluția prețurilor, prevederile Tratatului și modul de aplicare a acestora de către BCE sunt prezentate în Caseta 1.

Caseta 1

EVOLUȚIA PREȚURILOR

1 Prevederile Tratatului

Articolul 121 alineatul (1) prima liniuță din Tratat prevede:

„realizarea unui grad înalt de stabilitate a prețurilor; acesta rezultă dintr-o rată a inflației apropiată de rata a cel mult trei state membre care au cele mai bune rezultate în materie de stabilitate a prețurilor”.

Articolul 1 din Protocolul privind criteriile de convergență enunțate la articolul 121 din Tratat prevede următoarele:

„Criteriul stabilității prețurilor, menționat la articolul 121 alineatul (1) prima liniuță din Tratat, înseamnă că un stat membru are o evoluție sustenabilă a prețurilor și o rată medie a inflației, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, care nu poate depăși cu mai mult de 1,5 puncte procentuale rata inflației a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Inflația se calculează cu ajutorul indicelui prețurilor de consum pe o bază comparabilă, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale”.

2 Aplicarea prevederilor Tratatului

În cadrul acestui raport, BCE aplică prevederile Tratatului astfel:

- În primul rând, referitor la „o rată medie a inflației, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării”, rata inflației este calculată pe baza variației înregistrate de cea mai recentă medie anuală disponibilă a IAPC față de media anuală anterioară. Astfel, cu privire la rata inflației, perioada de referință luată în considerare în acest raport este aprilie 2006 – martie 2007.
- În al doilea rând, termenul de „cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor”, utilizat pentru definirea valorii de referință, a fost aplicat prin calcularea mediei aritmetice neponderate a ratei inflației din următoarele trei state membre UE cu cele mai scăzute rate ale inflației: Finlanda (1,3%), Polonia (1,5%)

și Suedia (1,6%). Prin urmare, rata medie este de 1,5%, iar valoarea de referință obținută prin adăugarea a 1,5 puncte procentuale este de 3,0%.

Inflația se determină pe baza IAPC, care a fost calculat cu scopul evaluării convergenței din punct de vedere al stabilității prețurilor pe o bază comparabilă (a se vedea anexa statistică). Rata medie a inflației din zona euro este prezentată cu scop informativ în secțiunea statistică a acestui raport.

Pentru a permite o examinare mai amănunțită a sustenabilității evoluției prețurilor, rata medie a inflației IAPC pe parcursul perioadei de referință de un an (aprilie 2006 – martie 2007) este analizată din perspectiva performanțelor economice ale statelor membre în ceea ce privește stabilitatea prețurilor pe parcursul ultimului deceniu. În acest sens, se atrage atenția asupra orientării politicii monetare, în special pentru a se stabili dacă obiectivul prioritar al autorităților monetare a fost acela de realizare și menținere a stabilității prețurilor, precum și asupra contribuției altor domenii ale politicii economice la îndeplinirea acestui obiectiv. Totodată, sunt luate în considerare implicațiile mediului macroeconomic pentru realizarea stabilității prețurilor. Evoluția prețurilor este analizată ținând seama de condițiile de cerere și ofertă, avându-se în vedere, printre altele, factorii care influențează costurile unitare ale forței de muncă și prețurile

de import. În cele din urmă, sunt luate în considerare și tendințele înregistrate de alți indici de preț relevanți (precum IAPC exclusiv alimente neprocesate și energie, IPC național, IPC exclusiv modificările impozitelor indirecte nete, deflatorul consumului privat, deflatorul PIB și prețurile de producție). Dintr-o perspectivă anticipativă, este prezentată o analiză a evoluției posibile a inflației pentru următorii ani, care cuprinde proiecțiile organizațiilor internaționale importante și ale operatorilor pieței. Totodată, se evidențiază și aspectele structurale relevante pentru menținerea unui mediu favorabil stabilității prețurilor după adoptarea euro.

În ceea ce privește evoluțiile fiscale, prevederile Tratatului și modul de aplicare a acestora de către BCE, alături de aspectele procedurale, sunt prezentate în Caseta 2.

Caseta 2

EVOLUȚII FISCALE

1 Prevederile Tratatului

Articolul 121 alineatul (1) a doua liniuță din Tratat prevede:

„caracterul sustenabil al finanțelor publice; acesta rezultă dintr-o situație bugetară care nu cunoaște un deficit public excesiv în înțelesul articolului 104 alineatul (6)”.

Articolul 2 din Protocolul privind criteriile de convergență enunțate la articolul 121 din Tratat prevede:

„Criteriul situației finanțelor publice, menționat la articolul 121 alineatul (1) a doua liniuță din Tratat înseamnă că, în momentul examinării, un stat membru nu face obiectul unei decizii a Consiliului conform articolului 104 alineatul (6) din Tratat, privind existența unui deficit excesiv în statul membru respectiv”.

Articolul 104 descrie procedura de deficit excesiv. În temeiul articolului 104 alineatele (2) și (3), Comisia Europeană elaborează un raport atunci când un stat membru nu îndeplinește cerințele de disciplină fiscală, în special în cazul în care:

- (a) ponderea deficitului public planificat sau efectiv în PIB depășește o valoare de referință (stabilită în Protocolul referitor la procedura de deficit excesiv la 3% din PIB), cu excepția cazului în care:
 - ponderea s-a diminuat în mod semnificativ și constant și atinge un nivel apropiat de valoarea de referință, sau
 - depășirea valorii de referință este doar excepțională și temporară și respectiva pondere se menține aproape de valoarea de referință;
- (b) ponderea datoriei publice în PIB depășește o valoare de referință (stabilită în Protocolul referitor la procedura de deficit excesiv la 60% din PIB), cu excepția cazului în care această pondere se diminuează suficient și se apropie de valoarea de referință într-un ritm satisfăcător.

Totodată, raportul Comisiei trebuie să analizeze dacă deficitul public depășește cheltuielile de investiții, precum și toți ceilalți factori relevanți, inclusiv situația economică și bugetară pe termen mediu a statului membru. De asemenea, Comisia poate întocmi un raport dacă, în pofida îndeplinirii criteriilor, consideră că există riscul atingerii unui deficit excesiv într-un stat membru. Comitetul economic și financiar formulează o opinie cu privire la raportul Comisiei. În cele din urmă, în temeiul articolului 104 alineatul (6), Consiliul UE, pe baza unei recomandări din partea Comisiei și luând în considerare observațiile pe care statul membru respectiv dorește să le facă, hotărăște, în baza majorității calificate și în urma realizării unei evaluări generale, dacă un stat membru se confruntă cu un deficit excesiv.

2 Aplicarea prevederilor Tratatului

În scopul analizării convergenței, BCE își exprimă opinia cu privire la evoluțiile fiscale. În ceea ce privește sustenabilitatea convergenței, BCE analizează principalii indicatori ai evoluțiilor fiscale din perioada 1997-2006, evaluează perspectivele și provocările legate de finanțele publice și se concentrează asupra conexiunilor dintre evoluția deficitului și cea a datoriei.

Referitor la articolul 104, BCE, spre deosebire de Comisie, nu are un rol oficial în procedura de deficit excesiv. Raportul BCE specifică numai dacă țara respectivă este supusă procedurii de deficit excesiv.

Referitor la prevederea Tratatului conform căreia ponderea datoriei publice în PIB care depășește 60% trebuie „să se diminueze suficient și să se apropie de valoarea de referință într-un ritm satisfăcător”, BCE analizează tendințele precedente și viitoare ale acestei ponderi.

Analiza evoluțiilor fiscale are la bază datele extrase din conturile naționale, în conformitate cu Sistemul European de Conturi 1995 (a se vedea anexa statistică). Majoritatea datelor prezentate în acest raport au fost furnizate de Comisie în luna aprilie 2007 și cuprind situațiile finanțelor publice din perioada 1997–2006 și proiecțiile Comisiei pentru anul 2007.

În ceea ce privește caracterul sustenabil al finanțelor publice, rezultatele înregistrate în anul de referință 2006 sunt analizate ținând seama de performanța statelor membre pe parcursul ultimului deceniu. Punctul de plecare al analizei constă în examinarea evoluției ponderii datoriei publice în PIB în cursul acestei perioade, precum și a factorilor care stau la baza acesteia, și anume diferența dintre creșterea PIB nominal și ratele dobânzilor, soldul primar și ajustarea datoriei-deficit. O asemenea abordare poate oferi informații suplimentare privind măsura în care mediul macroeconomic, mai precis combinația dintre creșterea economică și ratele dobânzilor, a influențat dinamica datoriei. Această abordare poate, de asemenea, furniza mai multe informații referitoare la contribuția eforturilor de consolidare fiscală, care se reflectă în soldul primar, și la rolul pe care îl au factorii specifici incluși în ajustarea datoriei-deficit. Totodată, este analizată structura datoriei publice, o atenție deosebită fiind acordată nivelului și evoluției ponderilor datoriei pe termen scurt și ale datoriei în valută. Comparându-se aceste valori cu ponderea actuală a datoriei în PIB, este evidențiată sensibilitatea soldurilor fiscale la variația cursurilor de schimb și a ratelor dobânzilor.

În continuare este analizată evoluția ponderii în PIB a deficitului public. În acest context, trebuie menționat faptul că variația ponderii anuale a deficitului unei țări este, de regulă, influențată de mai mulți factori. În general, se face distincția între „efecte ciclice” pe de o parte, care reflectă reacția deficitelor la variațiile ciclului economic, și „efecte non-

ciclice” pe de altă parte, care indică îndeosebi ajustările structurale sau permanente ale politicilor fiscale. Cu toate acestea, nu se poate afirma că efectele non-ciclice măsurate în acest raport reflectă în totalitate o ajustare structurală a situațiilor fiscale, deoarece acestea includ efectele temporare ale măsurilor de politică economică și ale factorilor specifici asupra soldului bugetar. Tendințele anterioare ale cheltuielilor și veniturilor publice sunt, de asemenea, analizate în mod detaliat și sunt schițate domeniile importante care fac obiectul consolidării.

Din perspectiva anticipativă, analiza pornește de la programele bugetare naționale și proiecțiile recente ale Comisiei Europene pentru anul 2007. De asemenea, este luată în considerare strategia fiscală pe termen mediu la care se face referire în programul de convergență. Această analiză include o evaluare a (i) capacității de îndeplinire a obiectivului pe termen mediu al programului de convergență, după cum prevede Pactul de creștere și stabilitate, precum și a (ii) perspectivelor cu privire la evoluția ponderii în PIB a datoriei publice în condițiile politicilor fiscale actuale. Totodată, sunt evidențiate provocările pe termen lung la adresa sustenabilității situațiilor bugetare, îndeosebi cele referitoare la sistemele publice de pensii organizate pe principiul redistribuirii în raport cu evoluțiile demografice și la garanțiile oferite de autoritățile publice.

În ceea ce privește evoluția cursului de schimb, prevederile Tratatului și modul de aplicare a acestora de către BCE sunt prezentate în Caseta 3.

EVOLUȚIA CURSULUI DE SCHIMB**1 Prevederile Tratatului**

Articolul 121 alineatul (1) a treia liniuță din Tratat prevede:

„respectarea marjelor normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, timp de cel puțin doi ani, fără devalorizarea monedei naționale în raport cu cea a altui stat membru”.

Articolul 3 din Protocolul privind criteriile de convergență enunțate la articolul 121 din Tratat prevede:

„Criteriul de participare la mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, menționat la articolul 121 alineatul (1) a treia liniuță din Tratat, înseamnă că un stat membru a respectat marjele normale de fluctuație prevăzute de mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, fără să cunoască tensiuni grave cel puțin pe parcursul ultimilor doi ani dinaintea examinării. Mai precis, statul membru nu a devalorizat din proprie inițiativă paritatea centrală bilaterală a monedei sale față de moneda unui alt stat membru în aceeași perioadă”.

2 Aplicarea prevederilor Tratatului

Referitor la stabilitatea cursului de schimb, BCE verifică dacă țara respectivă a participat la Mecanismul Cursului de Schimb II (MCS II) (care a înlocuit MCS începând cu luna ianuarie 1999) timp de cel puțin doi ani înainte de examinarea convergenței fără să cunoască tensiuni grave, în special fără să devalorizeze moneda națională în raport cu euro. În cazul perioadelor mai scurte de participare la MCS, evoluția cursului de schimb este prezentată pe parcursul unei perioade de referință de doi ani, în mod similar rapoartelor anterioare.

Evaluarea stabilității cursului de schimb în raport cu euro pune accentul pe proximitatea cursului de schimb față de paritatea centrală a MCS II, luând, de asemenea, în considerare factorii care pot produce aprecierea monedei naționale, în conformitate cu metoda de abordare adoptată în trecut. În acest sens, lățimea marjei de fluctuație în cadrul MCS II nu afectează evaluarea criteriului stabilității cursului de schimb.

Totodată, aspectul referitor la absența unor „tensiuni grave” este abordat, în general, prin: i) examinarea gradului de deviere a cursului de schimb în raport cu euro de la paritatea centrală a MCS II; ii) utilizarea indicatorilor precum volatilitatea cursului de schimb față de euro și tendința acestuia, precum și nivelul și evoluția marjelor dintre ratele dobânzilor pe termen scurt din țara analizată și cele din zona euro; și iii) luarea în considerare a rolului pe care îl au intervențiile pe piața valutară.

Toate cursurile de schimb bilaterale utilizate pentru perioada de referință cuprinsă între luna mai 2005 și luna aprilie 2007 sunt cursurile de referință oficiale ale BCE (a se vedea anexa statistică).

Cipru și Malta au participat la MCS II începând cu data de 2 mai 2005, perioada de participare depășind ușor doi ani înainte de finalizarea acestui raport. Este prezentată evoluția monedelor acestor țări în raport cu euro, în perioada cuprinsă între 27 aprilie 2005 și 26 aprilie 2007 (data limită pentru datele utilizate în acest raport). În perioada 26 aprilie 2007 – 14 mai 2007 (data de finalizare a acestui raport) cursurile de schimb ale monedelor ambelor țări în raport cu euro au fost stabile.

Alături de evoluția cursului de schimb nominal în raport cu euro, se face o scurtă prezentare a informațiilor relevante pentru caracterul

sustenabil al cursului de schimb actual. Această analiză se bazează pe evoluția cursurilor de schimb reale bilaterale și efective, a contului curent, de capital și financiar al balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale nete a țării pe parcursul unor perioade mai îndelungate de timp. Cu privire la integrarea piețelor, este analizată, de asemenea, ponderea comerțului cu zona euro în comerțul extern total al țării.

În ceea ce privește evoluția ratelor dobânzilor pe termen lung, prevederile Tratatului și modul de aplicare a acestora de către BCE sunt prezentate în Caseta 4.

Caseta 4

EVOLUȚIA RATELOR DOBÂNZILOR PE TERMEN LUNG

1 Prevederile Tratatului

Articolul 121 alineatul (1) a patra liniuță din Tratat prevede:

„caracterul sustenabil al convergenței atinse de statul membru și al participării sale la mecanismul cursului de schimb al Sistemului Monetar European, care se reflectă în nivelul ratelor dobânzilor pe termen lung“.

Articolul 4 din Protocolul privind criteriile de convergență enunțate la articolul 121 din Tratat prevede:

„Criteriul de convergență a ratelor dobânzilor menționat la articolul 121 alineatul (1) a patra liniuță din Tratat înseamnă că, în cursul unei perioade de un an înaintea examinării, un stat membru a avut o rată a dobânzii nominale medii pe termen lung care nu a depășit cu mai mult de 2 puncte procentuale pe aceea a cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor. Ratele dobânzilor sunt calculate pe baza randamentelor obligațiunilor de stat pe termen lung sau a unor titluri comparabile, ținând seama de diferențele dintre definițiile naționale”.

2 Aplicarea prevederilor Tratatului

În contextul acestui raport, BCE aplică prevederile Tratatului după cum urmează:

- În primul rând, referitor la „o rată a dobânzii nominale medii pe termen lung” observată „în cursul unei perioade de un an înaintea examinării”, rata dobânzii pe termen lung a fost calculată ca medie aritmetică a dobânzilor pe parcursul ultimelor 12 luni pentru care sunt disponibile datele privind IAPC. Perioada de referință luată în considerare în acest raport este cuprinsă între luna aprilie 2006 și luna martie 2007.

- În al doilea rând, termenul de „cel mult trei state membre care au înregistrat cele mai bune rezultate în domeniul stabilității prețurilor”, utilizat pentru definirea valorii de referință, a fost aplicat prin calcularea mediei aritmetice neponderate a ratelor dobânzilor pe termen lung ale aceluiași trei state membre UE incluse în calcularea valorii de referință cu privire la criteriul stabilității prețurilor (a se vedea Caseta 1). Pe parcursul perioadei de referință luate în considerare în acest raport, ratele dobânzilor pe termen lung ale acestor trei țări au fost de 3,8% (Suedia), 3,9% (Finlanda) și 5,3% (Polonia); prin urmare, rata medie a dobânzii este de 4,4% și, prin adăugarea a 2 puncte procentuale, valoarea de referință este de 6,4%.

Ratele dobânzilor au fost calculate pe baza ratelor dobânzilor pe termen lung armonizate, care au fost determinate cu scopul evaluării convergenței (a se vedea anexa statistică).

În cazul unei țări în care rata dobânzii pe termen lung armonizată nu este disponibilă, se realizează, în măsura în care este posibil, o analiză cuprinzătoare a piețelor financiare, ținând seama de nivelul datoriei publice și de alți indicatori relevanți, pentru evaluarea caracterului sustenabil al convergenței realizate de statul membru și al participării acestuia la MCS II.

După cum s-a menționat anterior, Tratatul face referiri explicite la „caracterul sustenabil al convergenței” care se reflectă în nivelul ratelor dobânzilor pe termen lung. Astfel, evoluțiile din perioada de referință cuprinsă între luna aprilie 2006 și luna martie 2007 sunt analizate în contextul traiectoriei consemnate de ratele dobânzilor pe termen lung pe parcursul ultimului deceniu (sau al perioadei pentru care există date disponibile) și al factorilor principali care stau la baza diferențialelor față de rata medie a dobânzii pe termen lung din zona euro.

În cele din urmă, în temeiul articolului 121 alineatul (1) din Tratat, este necesar ca acest raport să țină seama de o serie de alți factori relevanți, și anume „evoluția ECU, rezultatele integrării piețelor, situația și evoluția contului curent al balanței de plăți și analiza evoluției costului unitar cu forța de muncă și alți indici de preț”. Acești factori sunt analizați în Capitolul 4 conform criteriilor individuale specificate anterior. Evoluția ECU nu mai este analizată datorită introducerii euro începând cu data de 1 ianuarie 1999.

2.2 COMPATIBILITATEA LEGISLAȚIEI NAȚIONALE CU PREVEDERILE TRATATULUI

2.2.1 INTRODUCERE

Articolul 122 alineatul (2) din Tratat prevede ca BCE (și Comisia Europeană) să raporteze Consiliului Uniunii Europene, cel puțin o dată la doi ani sau la cererea unui stat membru cu derogare, în conformitate cu procedura prezentată în articolul 121 alineatul (1). Fiecare raport trebuie să includă examinarea compatibilității între legislația națională a fiecărui stat membru cu derogare, inclusiv statutele BCN, pe de o parte, și articolele 108 și 109 din Tratat și Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene (denumit în continuare „Statut”), pe de altă parte. Această obligație prevăzută în Tratat care se aplică statelor membre cu derogare este denumită, de asemenea, „convergență juridică”. În evaluarea convergenței juridice, BCE nu se limitează la evaluarea formală a literei legislației naționale, ci analizează, de asemenea, dacă implementarea prevederilor specifice respectă spiritul Tratatului și al Statutului. BCE este în mod deosebit preocupată de semnalele recente tot mai numeroase care indică presiunile la care

sunt supuse organismele de decizie ale BCN din unele statele membre, ceea ce nu este în spiritul Tratatului privind independența băncilor centrale. De aceea, BCE va monitoriza îndeaproape orice evoluție care precede evaluarea finală pozitivă ce susține că legislația națională a unui stat membru este compatibilă cu prevederile Tratatului și ale Statutului.

STATELE MEMBRE CU DEROGARE ȘI CONVERGENȚA JURIDICĂ

Cipru și Malta, țări a căror legislație națională face obiectul examinării prezentate în acest raport, au statutul de țări membre cu derogare deoarece nu au adoptat încă euro. Articolul 4 din Legea privind condițiile de aderare¹ prevede următoarele: „Fiecare nou stat membru trebuie să participe la Uniunea Economică și Monetară începând cu data la care a devenit stat membru cu derogare în sensul prevederilor articolului 122 din Tratatul privind instituirea Comunității Europene”.

BCE a examinat nivelul de convergență juridică în cazul Ciprului și al Maltei, precum și măsurile legislative care au fost luate sau care trebuie luate de aceste țări pentru a-și atinge obiectivul.

Scopul evaluării convergenței juridice este acela de a facilita luarea, de către Consiliul UE, a unei decizii privind statele membre „care îndeplinesc condițiile necesare pentru adoptarea monedei unice”. Aceste condiții vizează, în domeniul juridic, în special independența băncii centrale și integrarea juridică a BCN în Eurosistem.

STRUCTURA EVALUĂRII JURIDICE

Evaluarea juridică se bazează în linii mari pe structura rapoartelor anterioare ale BCE și ale Institutului Monetar European (IME) privind convergența juridică, în special Rapoartele de convergență ale BCE din decembrie 2006 (privind Cehia, Estonia, Cipru, Letonia, Ungaria, Malta, Polonia, Slovacia și Suedia), din mai 2006 (privind Lituania și Slovenia), din 2004 (privind Cehia, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia,

Slovacia și Suedia), din 2002 (privind Suedia) și din 2000 (privind Grecia și Suedia), precum și Raportul de convergență din 1998 al IME. Compatibilitatea legislației naționale cu prevederile comunitare este analizată și în lumina amendamentelor legislative adoptate înainte de 15 martie 2007.

2.2.2 SFERA DE ADAPTARE

2.2.2.1 DOMENIILE DE ADAPTARE

În scopul identificării acelor domenii în care legislația națională trebuie adaptată, sunt examinate următoarele probleme:

- compatibilitatea cu prevederile privind independența BCN din Tratat (articolul 108) și din Statut (articolele 7 și 14.2), precum și cu prevederile privind confidențialitatea (articolul 38 din Statut);
- compatibilitatea cu prevederile referitoare la restricțiile privind finanțarea monetară (articolul 101 din Tratat) și accesul privilegiat (articolul 102 din Tratat), precum și compatibilitatea cu ortografia unică a euro impusă de dreptul comunitar;
- integrarea juridică a BCN în Eurosistem (cu respectarea în mod deosebit a articolelor 12.1 și 14.3 din Statut).

2.2.2.2 „COMPATIBILITATE” SAU „ARMONIZARE”

Articolul 109 din Tratat prevede ca legislația națională să fie „compatibilă” cu prevederile Tratatului și ale Statutului; de aceea, orice incompatibilitate trebuie eliminată. Nici supremația Tratatului și a Statutului asupra legislației naționale, nici tipul de incompatibilitate nu afectează necesitatea îndeplinirii acestei obligații.

¹ Legea privind condițiile de aderare în cazul următoarelor state: Cehia, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia și Slovacia și amendamentele aduse Tratatelor care stau la baza instituirii Uniunii Europene (JO L 236, 23.09.2003, p. 33). În cazul Bulgariei și al României, a se vedea articolul 5 din Legea privind condițiile de aderare a Bulgariei și României și amendamentele aduse Tratatelor care stau la baza instituirii Uniunii Europene (JO L 157, 21.06.2005, p. 203).

Cerința ca legislația națională să fie „compatibilă” nu înseamnă că Tratatul impune „armonizarea” statutelor BCN între ele sau cu prevederile Statutului. Particularitățile naționale pot exista în continuare în măsura în care acestea nu împiedică asupra competenței exclusive a Comunității în probleme monetare. Într-adevăr, articolul 14.4 din Statut permite BCN să îndeplinească și alte funcții decât cele menționate în Statut, în măsura în care acestea nu împiedică realizarea obiectivelor și atribuțiilor SEBC. Prevederile care permit menținerea acestor funcții suplimentare în statutele BCN reprezintă un exemplu elocvent de situații în care se acceptă păstrarea diferențelor. Astfel, termenul „compatibil” indică faptul că legislația națională și statutele BCN trebuie ajustate în vederea eliminării neconcordanțelor cu prevederile Tratatului și ale Statutului și a asigurării unui grad optim de integrare a BCN în SEBC. Orice prevedere care contravine independenței BCN, așa cum este definită în Tratat, și rolului său ca parte integrantă a SEBC trebuie modificată. De aceea, este insuficient să se considere că supremația dreptului comunitar poate conduce singură la realizarea acestui obiectiv.

Obligația prevăzută la articolul 109 din Tratat se aplică numai incompatibilității cu prevederile Tratatului și ale Statutului. Însă legislația națională care este incompatibilă cu legislația comunitară secundară trebuie armonizată cu aceasta. Caracterul primordial al dreptului comunitar nu afectează obligația de a adapta legislația națională. Această obligație de ordin general decurge nu numai din articolul 109 al Tratatului, ci și din jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene².

Tratatul și Statutul nu precizează modalitatea în care legislația națională trebuie să fie adaptată. Acest obiectiv poate fi realizat fie prin referirea la prevederile Tratatului și ale Statutului, fie prin includerea acestora și prin menționarea originii lor, fie prin eliminarea oricărei incompatibilități, fie printr-o combinație a acestor metode.

În plus, *inter alia*, în vederea realizării și menținerii compatibilității legislației naționale cu prevederile Tratatului și ale Statutului, BCE trebuie să fie consultată de instituțiile comunitare și de statele membre în privința tuturor proiectelor legislative din sfera ei de competență, conform articolului 105 alineatul (4) din Tratat și articolului 4 din Statut. Decizia nr. 98/415/CE din data de 29 iunie 1998 privind consultarea Băncii Centrale Europene de către autoritățile naționale în privința proiectelor legislative³ solicită în mod expres ca statele membre să ia măsurile necesare în vederea respectării acestei obligații.

2.2.3 INDEPENDENȚA BCN

În ceea ce privește independența băncilor centrale și problemele legate de confidențialitate, legislația națională a statelor membre care au aderat la UE în anul 2004 a trebuit adaptată pentru a corespunde prevederilor specifice ale Tratatului și ale Statutului și pentru a intra în vigoare la data de 1 mai 2004. Suedia a trebuit să realizeze adaptările necesare până la data de 1 iunie 1998, dată la care a luat ființă SEBC.

2.2.3.1 INDEPENDENȚA BĂNCILOR CENTRALE

În noiembrie 1995, IME a întocmit o listă de caracteristici ale conceptului de independență a băncii centrale (descrise ulterior în detaliu în Raportul de convergență pe anul 1998), care au stat la baza evaluării legislației naționale a statelor membre la acea dată, în special a statutelor BCN. Conceptul de independență a băncii centrale include diferite tipuri de independență care trebuie evaluate separat, respectiv independența funcțională, instituțională, personală și cea financiară. În ultimii ani, prin avizele adoptate de BCE s-au adus clarificări analizei acestor aspecte ale independenței băncii centrale. Aspectele menționate stau la baza evaluării nivelului de convergență dintre legislația națională a statelor membre cu derogare, pe de o parte, și prevederile Tratatului și ale Statutului, pe de altă parte.

² A se vedea, printre altele, Dosarul nr.167/73 – Comisia Comunităților Europene împotriva Statului Francez [1974] ECR 359 (*Code du Travail Maritime*).
³ JO L 189, 3.07.1998, p. 42.

INDEPENDENȚA FUNCȚIONALĂ

Independența băncilor centrale nu este un scop în sine, ci mai degrabă un instrument esențial pentru atingerea obiectivului care trebuie clar definit și care are prioritate față de alte obiective. Independența funcțională necesită ca obiectivul fundamental al fiecărei BCN să fie exprimat de o manieră clară, cu respectarea cadrului juridic și să fie în deplin acord cu obiectivul fundamental al stabilității prețurilor prevăzut în Tratat. Independența funcțională este asigurată prin dotarea BCN cu mijloacele și instrumentele necesare realizării acestui obiectiv, independent de orice fel de autoritate. Cerința înscrisă în Tratat privind independența băncilor centrale reflectă opinia generală conform căreia obiectivul fundamental al stabilității prețurilor este cel mai bine realizat de o instituție pe deplin independentă al cărei mandat este foarte bine definit. Independența băncilor centrale este perfect compatibilă cu faptul că acestea pot fi trase la răspundere pentru deciziile lor, ceea ce reprezintă un aspect important al sporirii încrederii în statutul de instituții independente. Acest principiu implică transparență și dialogul cu terți.

Tratatul nu precizează data de la care BCN ale statelor membre cu derogare trebuie să îndeplinească obiectivul fundamental de menținere a stabilității prețurilor definit în articolul 105 alineatul (1) din Tratat și articolul 2 din Statut. În cazul Suediei, problema era dacă obligația trebuie să intre în vigoare din momentul înființării SEBC sau din momentul adoptării euro. Pentru statele membre care au aderat la UE la data de 1 mai 2004, problema era dacă obligația trebuie să intre în vigoare la acea dată sau la data adoptării euro. Dacă articolul 105 alineatul (1) din Tratat nu se aplică statelor membre cu derogare (a se vedea articolul 122 alineatul (3) din Tratat), articolul 2 din Statut se aplică în cazul acestor state membre (a se vedea articolul 43.1 din Statut). BCE consideră că obligația BCN de a stabili ca obiectiv fundamental stabilitatea prețurilor a intrat în vigoare la 1 iunie 1998 în cazul Suediei și la 1 mai 2004 în cazul statelor membre care au aderat la UE la acea dată. Această poziție se

bazează pe faptul că unul dintre principiile directoare ale Comunității, respectiv stabilitatea prețurilor (articolul 4 alineatul (3) din Tratat), se aplică și statelor membre cu derogare. Ea se bazează, de asemenea, pe obiectivul prevăzut în Tratat conform căruia toate statele membre trebuie să realizeze convergența macroeconomică, inclusiv stabilitatea prețurilor, ceea ce motivează caracterul periodic al rapoartelor BCE și ale Comisiei. Această concluzie se bazează, de asemenea, pe principiul subiacent al independenței băncii centrale, care se justifică numai în cazul în care obiectivul stabilității prețurilor este prioritar.

Evaluările de țară din prezentul raport au la bază aceste concluzii privind data la care intră în vigoare obligația ce revine BCN ale statelor membre cu derogare de a-și stabili ca obiectiv fundamental stabilitatea prețurilor.

INDEPENDENȚA INSTITUȚIONALĂ

Principiul independenței instituționale este statuat în mod expres în articolul 108 din Tratat și în articolul 7 din Statut. Aceste două articole interzic BCN și membrilor organismelor de decizie ale acestora să solicite sau să primească instrucțiuni de la instituțiile sau organismele comunitare, de la autoritățile unui stat membru sau de la orice alt organism. În plus, acestea interzic instituțiilor și organismelor comunitare, precum și autorităților statelor membre orice tentativă de influențare a acelor membri ai organismelor de decizie ale BCN care, prin deciziile adoptate, pot influența îndeplinirea atribuțiilor BCN legate de SEBC.

În situația în care BCN este o instituție de stat, face obiectul unei legi speciale de drept public sau este pur și simplu o societate pe acțiuni, există riscul ca proprietarul să aibă posibilitatea de a influența procesul decizional în ceea ce privește atribuțiile legate de SEBC, în virtutea existenței unei asemenea relații de proprietate. O astfel de influență, indiferent dacă este sau nu exercitată prin intermediul drepturilor acționarilor, poate afecta independența BCN și, prin urmare, ar trebui să fie limitată prin lege.

Interdicția de a da instrucțiuni

Drepturile terților de a da instrucțiuni BCN, organismelor de decizie sau membrilor acestora în privința atribuțiilor legate de SEBC sunt incompatibile cu prevederile Tratatului și ale Statutului.

Interdicția de aprobare, suspendare, anulare sau amânare a deciziilor

Drepturile terților de aprobare, suspendare, anulare sau amânare a deciziilor luate de BCN în privința atribuțiilor legate de SEBC sunt incompatibile cu prevederile Tratatului și ale Statutului.

Interdicția de cenzurare a deciziilor pe considerente juridice

Exercitarea, de către alte organisme decât tribunalele independente, a dreptului de cenzurare, pe considerente juridice, a deciziilor referitoare la îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC este incompatibilă cu prevederile Tratatului și ale Statutului, întrucât îndeplinirea acestor atribuții nu poate face obiectul reexaminării la nivel politic. Dreptul guvernatorului de suspendare, pe considerente juridice, a aplicării deciziilor adoptate de organismele de decizie ale SEBC sau ale BCN și transmiterea lor ulterioară autorităților politice pentru ca acestea să ia decizia finală ar echivala cu solicitarea de instrucțiuni de la terți.

Interdicția de participare cu drept de vot la organismele de decizie ale unei BCN

Participarea la organismele de decizie ale BCN a reprezentanților terților care dispun de drept de vot în ceea ce privește aspectele referitoare la exercitarea de către BCN a atribuțiilor legate de SEBC, chiar și în condițiile în care votul nu are caracter decisiv, este incompatibilă cu prevederile Tratatului și ale Statutului.

Interdicția de consultare prealabilă referitoare la deciziile BCN

Obligația statutară explicită ca BCN să consulte în prealabil terțe părți pune la dispoziția celor din urmă un mecanism formal de influențare a deciziei finale și, de aceea, este incompatibilă cu prevederile Tratatului și ale Statutului.

Cu toate acestea, dialogul dintre BCN și terți, chiar și în cazul în care se bazează pe obligațiile statutare de difuzare a informațiilor și de efectuare a schimbului de opinii, este compatibil cu independența băncii centrale cu condiția ca:

- această situație să nu aducă atingere independenței membrilor organismelor de decizie ale BCN;
- să se respecte cu strictețe statutul special al guvernatorilor, în calitate de membri ai Consiliului general al BCE;
- să se respecte obligațiile de confidențialitate care decurg din Statut.

Exercitarea atribuțiilor membrilor organismelor de decizie ale BCN

Dispozițiile statutare referitoare la exercitarea atribuțiilor membrilor organismelor de decizie ale BCN (în ceea ce privește conturile, de pildă) de către terți (ca, de exemplu, guvernul) trebuie să prevadă clauze de salvagardare corespunzătoare, astfel încât exercitarea acestor atribuții să nu afecteze capacitatea unui membru individual al unei BCN de a adopta decizii cu privire la atribuțiile legate de SEBC (sau de a aplica decizii adoptate la nivelul SEBC). În acest sens, se recomandă includerea unei dispoziții explicite în statutele BCN.

INDEPENDENȚA PERSONALĂ

Dispoziția din Statut referitoare la stabilitatea mandatului conferit membrilor organismelor de decizie ale BCN contribuie la menținerea independenței băncii centrale. Guvernatorii sunt membri ai Consiliului general al BCE. În virtutea articolului 14.2 din Statut, statutele BCN trebuie să stipuleze, în mod expres, durata mandatului guvernatorului, care trebuie să fie de minimum cinci ani. De asemenea, prevederile acestui articol oferă protecție împotriva demiterii arbitrare a guvernatorilor, precizând faptul că guvernatorii nu pot fi revocați din funcție, cu excepția situației în care nu mai întrunesc condițiile necesare exercitării atribuțiilor care le-au fost încredințate sau în

cazul în care se fac vinovați de abateri grave, aceștia având însă posibilitatea de a face recurs la Curtea de justiție a Comunităților Europene. Statutele BCN trebuie să respecte această dispoziție, așa cum este indicat în continuare.

Durata minimă a mandatului guvernatorilor

Statutele BCN trebuie să menționeze, în conformitate cu articolul 14.2 din Statut, durata mandatului guvernatorului, care să fie de minimum cinci ani. Această prevedere nu exclude durate mai lungi ale mandatului, în timp ce o durată nedefinită a acestuia nu necesită modificarea statutelor în măsura în care motivele revocării din funcție a guvernatorului sunt compatibile cu prevederile articolului 14.2 din Statut. În situația în care se modifică statutele BCN, legea amendată trebuie să garanteze stabilitatea mandatului guvernatorului și al altor membri ai organismelor de decizie care îl pot înlocui.

Motivele demiterii guvernatorilor

Statutele BCN trebuie să garanteze faptul că guvernatorii nu pot fi demisi în baza altor motive decât cele menționate în articolul 14.2 din Statut. Această cerință vizează evitarea situației în care un guvernator ar putea fi demis în mod discreționar de către autoritățile implicate în numirea acestuia, în special guvernul sau parlamentul. Statutele BCN trebuie fie să stipuleze motivele care stau la baza demiterii, care sunt compatibile cu prevederile articolului 14.2 din Statut, fie să omită orice mențiune a motivelor care stau la baza revocării din funcție (întrucât se aplică direct prevederile articolului 14.2 din Statut).

Stabilitatea mandatului și motivele demiterii membrilor organismelor de decizie ale BCN, cu excepția guvernatorilor, care sunt implicați în îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC

Independența personală ar putea fi compromisă dacă aceleași reguli privind stabilitatea mandatului și motivele demiterii guvernatorilor nu s-ar aplica și celorlalți membri ai organismelor de decizie ale BCN implicați în îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC.⁴ Diverse dispoziții ale Tratatului și ale Statutului

fac referire la un nivel comparabil de stabilitate al mandatului. Articolul 14.2 din Statut nu restricționează stabilitatea mandatului numai la nivelul guvernatorului, în timp ce articolul 108 din Tratat și articolul 7 din Statut se referă la „membrii organismelor de decizie” ale BCN și nu în mod expres la guvernatori. Acest principiu se aplică mai ales în cazul în care un guvernator este *primus inter pares* în raport cu colegii săi cu drepturi de vot echivalente sau în situațiile în care ceilalți membri trebuie să-l înlocuiască.

Dreptul la recurs în justiție

Membrii organismelor de decizie ale BCN trebuie să beneficieze de dreptul de a ataca orice decizie de demitere la o instanță juridică independentă, în vederea limitării potențialului factorilor politici de a evalua în mod discreționar motivele care au stat la baza demiterii.

Articolul 14.2 din Statut stipulează că guvernatorii BCN care au fost demisi din funcție dispun de dreptul la recurs în fața Curții de justiție a Comunităților Europene. Legislația națională trebuie să opteze între a face referire la Statut și a nu face niciun fel de mențiune cu privire la dreptul de a înainta un recurs către Curtea de justiție a Comunităților Europene (întrucât se aplică direct prevederile articolului 14.2 din Statut).

De asemenea, legislația națională trebuie să stabilească dreptul de recurs al instanțelor juridice naționale împotriva deciziei de revocare

4 A se vedea alineatul 8 al Avizului BCE CON/2004/35 din 4 noiembrie 2004, la solicitarea Ministerului ungar al finanțelor, referitor la un proiect de lege pentru modificarea Legii Statutului Magyar Nemzeti Bank; alineatul 8 al Avizului BCE CON/2005/26 din 4 august 2005, la solicitarea Národná banka Slovenska, referitor la un proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 566/1992 Coll. privind Národná banka Slovenska, cu modificările ulterioare, precum și privind modificările anumitor legi; alineatul 3.3 al Avizului BCE CON/2006/44 din 25 august 2006, la solicitarea Banca d'Italia cu privire la Statutul modificat al Banca d'Italia; alineatul 2.6 al Avizului BCE CON/2006/32 din 22 iunie 2006, la solicitarea Senatului Franței, referitor la un proiect de lege privind Banque de France; și alineatele 2.3 și 2.4 ale Avizului BCE CON/2007/6 din 7 martie 2007, la solicitarea Ministerului german al finanțelor, referitor la cel de-al optulea proiect de lege pentru modificarea Legii Statutului Deutsche Bundesbank.

din funcție a oricărui alt membru al organismelor de decizie ale BCN implicat în îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC, fie că aceasta aparține dreptului comun, fie că face obiectul unei dispoziții specifice. Chiar dacă se poate afirma că legislația națională recunoaște acest drept, din rațiuni de siguranță juridică, este recomandată includerea unei dispoziții explicite referitoare la dreptul la recurs.

Măsuri de prevenire a conflictelor de interese

Independența personală necesită și garantarea prevenirii unor eventuale conflicte de interese între atribuțiile membrilor organismelor de decizie ale BCN în relația acestora cu BCN respective (și, de asemenea, ale guvernatorilor în relația cu BCE) și orice alte funcții pe care membrii organismelor de decizie ale BCN implicați în îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC le pot exercita și care le pot afecta independența personală. În principiu, calitatea de membru al unui organism de decizie al BCN implicat în îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC este incompatibilă cu exercitarea altor funcții care pot conduce la apariția unor conflicte de interese. În particular, membrii acestor organisme de decizie nu pot deține un post și nu pot avea un interes care să le poată influența desfășurarea activității, fie prin natura postului deținut în instanțele executive ori legislative ale statului sau ale administrației regionale ori locale, fie prin deținerea unei funcții la o societate comercială. Trebuie acordată o atenție deosebită prevenirii unor eventuale conflicte de interese în cazul membrilor care nu dețin funcții de conducere în cadrul organismelor de decizie.

INDEPENDENȚA FINANCIARĂ

Chiar dacă o BCN este complet independentă din punct de vedere funcțional, instituțional și personal (acest principiu fiind garantat de statutele BCN), independența generală a acestora ar fi periclitată în situația în care nu ar fi în măsură să dispună, în mod autonom, de resurse financiare suficiente necesare îndeplinirii mandatului (realizarea atribuțiilor legate de SEBC, încredințate conform Tratatului și Statutului).

Statele membre nu trebuie să pună respectivele BCN în situația de a nu putea dispune de resurse financiare suficiente pentru a-și îndeplini atribuțiile legate de SEBC sau de Eurosistem, după caz. Trebuie menționat că articolele 28.1 și 30.4 din Statut stipulează posibilitatea unor solicitări repetate adresate BCN de a contribui la majorarea capitalului BCE și de a efectua transferuri suplimentare de rezerve valutare.⁵ În plus, articolul 33.2 din Statut menționează⁶ că, în eventualitatea unei pierderi suferite de BCE care nu poate fi pe deplin acoperită de sumele din fondul general de rezervă, Consiliul guvernatorilor al BCE poate decide ca pierderea reziduală să fie compensată prin recurgerea la venitul monetar înregistrat în exercițiul financiar respectiv, proporțional și până la concurența sumelor alocate BCN. Principiul independenței financiare prevede ca respectarea acestor dispoziții să nu aducă atingere capacității BCN de a-și îndeplini funcțiile.

În plus, principiul independenței financiare implică și faptul că BCN trebuie să dispună de mijloace suficiente nu numai pentru exercitarea atribuțiilor legate de SEBC, ci și pentru realizarea propriilor atribuții la nivel național (de exemplu, finanțarea operațiunilor de administrare și a propriilor operațiuni).

Ca urmare, evaluarea conceptului de independență financiară trebuie să țină seama de capacitatea unui terț de exercitare a unei influențe directe sau indirecte nu numai asupra atribuțiilor unei BCN, dar și asupra capacității acestora (atât operaționale, cât și financiare, respectiv din punct de vedere al resurselor umane și al resurselor financiare corespunzătoare) de a-și îndeplini mandatul. Cele patru aspecte ale independenței financiare prezentate în continuare sunt deosebit de relevante în acest sens, iar unele dintre acestea

⁵ Articolul 30.4 din Statut se aplică numai în cadrul Eurosistemului.

⁶ Articolul 33.2 din Statut se aplică numai în cadrul Eurosistemului.

au fost explicitate de curând.⁷ Acestea sunt caracteristicile independenței financiare în raport cu care BCN prezintă cel mai înalt grad de vulnerabilitate la influențele exterioare.

Stabilirea bugetului

Capacitatea unui terț de stabilire sau influențare a bugetului unei BCN este incompatibilă cu principiul independenței financiare, cu excepția cazului în care legea prevede o clauză de salvagardare pentru garantarea faptului că o astfel de capacitate nu aduce atingere mijloacelor financiare necesare îndeplinirii de către BCN a atribuțiilor legate de SEBC.

Normele de contabilitate

Conturile trebuie elaborate fie conform normelor de contabilitate generală, fie conform normelor menționate de un organism de decizie al BCN. În cazul în care normele sunt menționate de către terți, acestea trebuie să țină seama cel puțin de propunerile organismelor de decizie ale BCN.

Conturile anuale trebuie adoptate de către organismele de decizie ale BCN, cu sprijinul unor auditori independenți, acestea putând face obiectul aprobării *ex post* de către terți (ex. guvernul sau parlamentul). În ceea ce privește profitul, organismele de decizie ale BCN trebuie să dispună de putere de decizie asupra calculării acestuia de o manieră independentă și profesionistă.

În cazul în care operațiunile BCN sunt supuse controlului unei Curți de conturi sau al unei instanțe publice similare care are sarcina de a verifica modul de utilizare a finanțelor publice, sfera de cuprindere a acestui control trebuie definită cu exactitate prin cadrul juridic și nu trebuie să aducă atingere activităților desfășurate de auditorii externi independenți ai BCN, conform prevederilor articolului 27.1 din Statut. Auditul public trebuie desfășurat pe baza unor criterii apolitice, independente și pur profesionale.

Distribuirea profitului, capitalul BCN și alte dispoziții financiare

Statutele BCN pot conține dispoziții cu privire la modalitatea de alocare a profitului. În absența unor astfel de dispoziții, decizia privind alocarea profitului trebuie adoptată de către organismele de decizie ale BCN pe baza unor criterii profesionale și nu trebuie lăsată la discreția terților, cu excepția cazului în care este prevăzută o clauză de salvagardare expresă care garantează că acest fapt nu aduce atingere mijloacelor financiare necesare îndeplinirii de către BCN a atribuțiilor legate de SEBC.

Un stat membru nu este autorizat să impună unei BCN reduceri de capital fără aprobarea preliminară a organismelor de decizie ale respectivei BCN, în vederea garantării deținerii unui volum suficient de mijloace financiare pentru îndeplinirea mandatului de membru al SEBC, conform prevederilor articolului 105 alineatul (2) din Tratat și din Statut. În privința provizioanelor sau a rezervelor financiare, o BCN trebuie să dispună de posibilitatea de a-și crea, în mod cu totul independent, provizioane financiare în vederea menținerii valorii în termeni reali a capitalului și a activelor acesteia.

7 Principalele avize emise de BCE în acest domeniu sunt următoarele:

- CON/2002/16 din 5 iunie 2002, la solicitarea Ministerului irlandez al finanțelor, referitor la un proiect de lege din anul 2002 privind Central Bank and Financial Services Authority of Ireland;
- CON/2003/22 din 15 octombrie 2003, la solicitarea Ministerului finlandez al finanțelor, referitor la un proiect de act normativ al guvernului pentru modificarea Legii Statutului Suomen Pankki și a altor acte normative conexe;
- CON/2003/27 din 2 decembrie 2003, la solicitarea Ministerului federal austriac al finanțelor, referitor la un proiect de lege federală privind Fundația națională pentru cercetare, tehnologie și dezvoltare;
- CON/2004/1 din 20 ianuarie 2004, la solicitarea Comisiei economice a Parlamentului finlandez, referitor la un proiect de act normativ al guvernului pentru modificarea Legii Statutului Suomen Pankki și a altor acte normative conexe;
- CON/2006/38 din 25 iulie 2006, la solicitarea Bank of Greece, referitor la proiectul unei dispoziții privind prerogativele Bank of Greece în domeniul protecției consumatorului;
- CON/2006/47 din 13 septembrie 2006, la solicitarea Ministerului ceh al industriei și comerțului, pentru modificarea Legii Statutului Česká národní banka;
- CON/2007/8 din 21 martie 2007, la solicitarea Ministerului ceh al industriei și comerțului privind anumite dispoziții din proiectul de lege pentru modificarea Legii asupra protecției consumatorului în legătură cu Česká národní banka.

Răspunderea autorităților de supraveghere financiară

În unele dintre statele membre, autoritățile de supraveghere financiară constituie parte integrantă a BCN. Acest fapt nu ridică probleme în situația în care aceste autorități se supun deciziilor adoptate de organismele de decizie ale BCN. În schimb, dacă legea atribuie autorităților de supraveghere capacitate decizională separată, este important să se garanteze faptul că deciziile adoptate de acestea nu pun în pericol ansamblul finanțelor BCN. În aceste situații, legislația națională trebuie să permită BCN să exercite controlul final asupra tuturor hotărârilor adoptate de autoritățile de supraveghere, hotărâri care ar putea afecta independența BCN, cu precădere independența financiară.

2.2.3.2 CONFIDENȚIALITATEA

Obligația păstrării secretului profesional de către personalul BCE și al BCN, conform prevederilor articolului 38 din Statut, poate da naștere unor dispoziții similare în statutele BCN sau în legislația statelor membre. Întăietatea dreptului comunitar implică și faptul că actele normative naționale referitoare la accesul terților la documente nu pot conduce la încălcarea regimului de confidențialitate al SEBC.

2.2.4 INTERDICȚIA PRIVIND FINANȚAREA MONETARĂ ȘI ACCESUL PRIVILEGIAT

2.2.4.1 INTERDICȚIA PRIVIND FINANȚAREA MONETARĂ

Interdicția privind finanțarea monetară este prevăzută în articolul 101 alineatul (1) din Tratat, care interzice BCE și BCN din statele membre acordarea de facilități pe descoperit de cont sau a oricărui tip de facilități de creditare instituțiilor sau organismelor comunitare, administrațiilor centrale, autorităților regionale sau locale ori altor autorități publice, altor organisme de drept public sau societăților publice din statele membre; este interzisă, de asemenea, achiziționarea instrumentelor de îndatorare direct de la aceste entități publice de către BCE sau BCN. Tratatul conține și o

excepție: interdicția nu se aplică instituțiilor de credit cu capital de stat care, în contextul furnizării de lichidități de către băncile centrale, trebuie să beneficieze de același tratament ca și instituțiile de credit private (articolul 101 alineatul (2) din Tratat). De asemenea, BCE și BCN pot să acționeze în calitate de agenți fiscali ai organismelor publice menționate mai sus (articolul 21.2 din Statut). Domeniul exact de aplicare a interdicției privind finanțarea monetară este definit mai detaliat în Regulamentul Consiliului (CE) nr. 3603/93 din 13 decembrie 1993, care cuprinde definițiile pentru aplicarea interdicțiilor la care se face referire în articolul 104 și articolul 104b alineatul (1) din Tratat⁸ (în prezent articolul 101 și articolul 103 alineatul (1)), care precizează că interdicția vizează orice tip de finanțare a obligațiilor sectorului public față de terți.

Interdicția privind finanțarea monetară este esențială în asigurarea îndeplinirii obiectivului fundamental al politicii monetare, respectiv menținerea stabilității prețurilor. De asemenea, finanțarea sectorului public de către banca centrală reduce presiunile la adresa disciplinei bugetare. Prin urmare, interdicția trebuie interpretată de manieră exhaustivă pentru a fi aplicată cu strictețe, sub rezerva unui număr limitat de excepții prevăzute în articolul 101 alineatul (2) din Tratat și în Regulamentul (CE) nr. 3603/93. Linia generală adoptată de BCE în raport cu compatibilitatea legislației naționale cu această interdicție a fost elaborată în principal în cadrul consultărilor cu statele

⁸ JO L 332, 31.12.1993, p. 1.

membre asupra proiectelor de acte normative naționale, conform articolului 105 alineatul (4) din Tratat⁹.

LEGISLAȚIE NAȚIONALĂ CARE TRANSPUNE INTERDICȚIA PRIVIND FINANȚAREA MONETARĂ

În general, nu este necesară transpunerea în legislația națională a articolului 101 din Tratat, completat prin Regulamentul (CE) nr. 3603/93, întrucât prevederile respective sunt direct aplicabile. Totuși, în cazul în care legislația națională reflectă aceste dispoziții comunitare direct aplicabile, prevederile sale nu pot limita sfera de aplicare a interdicției privind finanțarea monetară și nu pot extinde excepțiile menționate în dreptul comunitar. De exemplu, o legislație națională care prevede finanțarea de către BCN a angajamentelor financiare asumate de un stat membru față de instituții financiare internaționale (altele decât FMI, conform Regulamentului (CE) nr. 3603/93) sau față de terțe state este incompatibilă cu interdicția privind finanțarea monetară.

FINANȚAREA SECTORULUI PUBLIC SAU A OBLIGAȚIILOR SECTORULUI PUBLIC FAȚĂ DE TERȚI

Legislația națională nu poate impune unei BCN finanțarea activității altor organisme publice sau a obligațiilor sectorului public în raport cu terții. De exemplu, legile naționale prin care se autorizează sau se solicită finanțarea de către BCN a organismelor judiciare sau asimilate acestora – care sunt independente de banca centrală și care funcționează ca un appendice al statului – contravin interdicției privind finanțarea monetară.

ASUMAREA ANGAJAMENTELOR SECTORULUI PUBLIC

Legislația națională care impune unei BCN preluarea angajamentelor unui organism public anterior independent, ca urmare a reorganizării la nivel național a anumitor atribuții și misiuni (de exemplu, în contextul transferării la BCN a unor atribuții de supraveghere îndeplinite anterior de către stat sau de autorități/organisme publice independente), fără să scutească banca centrală de obligațiile financiare care rezultă din activitățile precedente ale respectivelor organisme publice anterior independente, este

incompatibilă cu interdicția privind finanțarea monetară.

9 O parte din avizele IME/BCE sunt prezentate mai jos, cu titlu informativ:

- CON/95/8 din 10 mai 1995 referitor la o consultare din partea Ministerului suedez al finanțelor în virtutea articolului 109(f) alineatul (6) din Tratatul de instituire a Comunității Europene („Tratatul”) și a articolului 5.3 din Statutul IME („Statutul”) asupra unui proiect de lege prin care se interzice finanțarea monetară („Legea”);
- CON/97/16 din 27 august 1997 referitor la o consultare din partea Ministerului federal al finanțelor din Austria în virtutea articolului 109(f) alineatul 6 din Tratatul de instituire a Comunității Europene („Tratatul”) și a articolului 5.3 din Statutul IME („Statutul”), conform Deciziei Consiliului din 22 noiembrie 1993 (93/717/CE) („Decizia”), asupra unui proiect de lege federală privind participarea Austriei la noul acord de împrumut cu Fondul Monetar Internațional;
- CON/2001/32 din 11 octombrie 2001 la solicitarea Ministerului portughez al finanțelor referitor la un proiect de decret-lege pentru modificarea cadrului juridic aplicabil instituțiilor de credit și societăților financiare;
- CON/2003/27 din 2 decembrie 2003 la solicitarea Ministerului federal al finanțelor din Austria cu privire la un proiect de lege federală referitor la Fundația națională pentru cercetare, tehnologie și dezvoltare;
- CON/2005/1 din 3 februarie 2005 la solicitarea Ministerului economiei și finanțelor din Italia asupra unui proiect de lege pentru modificarea decretului-lege nr. 7 din 25 ianuarie 1999, modificat prin Legea nr. 74 din 25 martie 1999, referitor la o serie de dispoziții urgente în contextul participării Italiei la intervențiile FMI pentru soluționarea crizelor financiare acute din țările membre;
- CON/2005/24 din 15 iulie 2005 la solicitarea Ministerului ceh al finanțelor asupra unui proiect de lege referitor la integrarea autorităților de supraveghere de pe piața financiară;
- CON/2005/29 din 11 august 2005 la solicitarea Ministerului federal al finanțelor din Austria cu privire la un proiect de lege federală referitor la vărsarea contribuției Austriei la fondul fiduciar administrat de Fondul Monetar Internațional în beneficiul țărilor în curs de dezvoltare afectate de dezastre naturale;
- CON/2005/50 din 1 decembrie 2005 la solicitarea Băncii Naționale a Slovaciei (Národná banka Slovenska) asupra unui proiect de lege pentru modificarea Legii nr. 118/1996 Coll. cu privire la protejarea depozitelor bancare și modificarea anumitor legi, cu modificările ulterioare;
- CON/2005/60 din 30 decembrie 2005 la solicitarea Băncii Naționale a Lituaniei (Lietuvos bankas) asupra unui proiect de lege pentru modificarea legii Lietuvos bankas;
- CON/2006/4 din 27 ianuarie 2006 la solicitarea Băncii Naționale a Ciprului (Central Bank of Cyprus) asupra unui proiect de lege pentru modificarea legii Central Bank of Cyprus din anul 2002 și respectiv 2003;
- CON/2006/15 din 9 martie 2006 la solicitarea Ministerului polonez al finanțelor asupra unui proiect de lege referitor la supravegherea instituțiilor financiare;
- CON/2006/17 din 13 martie 2006 la solicitarea Ministerului sloven asupra unui proiect de lege vizând modificarea prevederilor statutului Băncii Naționale a Sloveniei (Banka Slovenije);
- CON/2006/23 din 22 mai 2006 la solicitarea băncii centrale din Malta (Central Bank of Malta) asupra unui proiect de lege pentru modificarea Legii Central Bank of Malta;
- CON/2006/58 din 15 decembrie 2006 la solicitarea Central Bank of Malta cu privire la modificarea Legii Central Bank of Malta.

ASISTENȚĂ FINANCIARĂ ACORDATĂ INSTITUȚIILOR DE CREDIT ȘI/SAU FINANCIARE

Legislația națională care prevede finanțarea instituțiilor de credit de către BCN prin depășirea atribuțiilor de bancă centrală (cum ar fi operațiuni de politică monetară, sisteme de plăți sau acoperirea temporară a necesarului de lichiditate), în special prin asistența acordată instituțiilor de credit și/sau financiare aflate în incapacitate de plată, este incompatibilă cu interdicția privind finanțarea monetară.

ASISTENȚĂ FINANCIARĂ ACORDATĂ SISTEMELOR DE GARANTARE A DEPOZITELOR ȘI DE DESPĂGUBIRE A INVESTITORILOR

În conformitate cu Directiva privind sistemele de garantare a depozitelor¹⁰ și cu Directiva privind sistemele de despăgubire a investitorilor¹¹, costurile de finanțare a sistemelor de garantare a depozitelor și a celor de despăgubire a investitorilor trebuie suportate de instituțiile de credit și, respectiv, de firmele de investiții. Legislația națională care prevede finanțarea de către BCN a unui sistem național public de garantare a depozitelor (în cazul instituțiilor de credit) sau a unui sistem național de despăgubire a investitorilor (în cazul firmelor de investiții) este în concordanță cu interdicția privind finanțarea monetară numai dacă se referă la finanțare pe termen scurt, vizează soluționarea unor situații urgente, are în vedere aspecte de stabilitate sistemică, iar deciziile sunt la latitudinea BCN.

2.2.4.2 INTERDICȚIA PRIVIND ACCESUL PRIVILEGIAT

În calitate de autorități publice, BCN nu pot lua măsuri de asigurare a accesului privilegiat al sectorului public la instituții financiare, cu excepția cazurilor în care astfel de măsuri se bazează pe considerente de ordin prudential. Totodată, regulile emise de BCN referitoare la mobilizarea sau gajarea instrumentelor de îndatorare nu trebuie să servească la eludarea interdicției privind accesul privilegiat¹². Legislația în materie a statelor membre nu poate stabili această modalitate de acces privilegiat.

Prezentul raport se axează pe compatibilitatea legislației naționale adoptate de BCN, dar și a

statutelor BCN cu dispozițiile Tratatului referitoare la interzicerea accesului privilegiat. Totuși, raportul nu exclude posibilitatea unei evaluări care să constate dacă legile, reglementările sau actele administrative din statele membre sunt utilizate, sub pretextul considerentelor de ordin prudential, ca mijloc de eludare a interdicției privind accesul privilegiat. O astfel de evaluare depășește sfera de cuprindere a acestui material.

2.2.5 ORTOGRAFIA UNICĂ A EURO

Euro este moneda unică a statelor membre care au adoptat-o. Pentru o evidențiere mai clară a acestei unicități, dreptul comunitar prevede o ortografie unică a termenului „euro” la nominativ singular în toate dispozițiile legislative comunitare și naționale, având în vedere existența unor alfabete diferite.

Reunit la Madrid în perioada 15-16 decembrie 1995, Consiliul European a hotărât că „denumirea monedei europene va fi euro”, că „denumirea ... trebuie să fie identică în toate limbile oficiale ale Uniunii Europene, având în vedere existența unor alfabete diferite” și că „denumirea specifică «euro» va substitui termenul generic «ECU» utilizat în textul Tratatului cu referire la unitatea monetară europeană”. De asemenea, Consiliul European a concluzionat: „guvernele celor 15 state membre au convenit ca prezenta decizie să constituie interpretarea agreată și definitivă a dispozițiilor relevante ale Tratatului”. Acest acord definitiv și neechivoc între șefii de stat și de guvern din țările membre a fost confirmat în toate actele juridice comunitare referitoare la

¹⁰ Considerentul nr. 23 din cadrul Directivei 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor (JO L 135, 31.5.1994, p. 5).

¹¹ Considerentul nr. 23 din cadrul Directivei 97/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din data de 3 martie 1997 privind sistemele de despăgubire a investitorilor (JO L 84, 26.3.1997, p. 22).

¹² A se vedea articolul 3 alineatul (2) și considerentul nr. 10 din cadrul Regulamentului (CE) nr. 3604/93 al Consiliului din data de 13 decembrie 1993 în care sunt menționate definițiile în vederea aplicării interdicției privind accesul privilegiat, conform articolului 104a (în prezent articolul 102) din Tratat (JO L 332, 31.12.1993, p. 4).

euro, în care se utilizează fără excepție o ortografie unică în toate limbile oficiale ale Comunității. Un aspect deosebit de important îl reprezintă includerea în dreptul monetar comunitar a ortografiei unice a euro convenite de statele membre¹³. Recentul Regulament (CE) nr. 2169/2005 al Consiliului din data de 21 decembrie 2005 pentru modificarea Regulamentului (CE) nr. 974/98 privind introducerea euro¹⁴ confirmă ortografia corectă a monedei unice. În primul rând, Regulamentul (CE) nr. 974/98 prevede ca în toate limbile „denumirea monedei europene să fie «euro»”. În al doilea rând, termenul „euro” este menționat în versiunile Regulamentului (CE) nr. 2169/2005 în toate limbile oficiale.

În anul 2003, toate statele membre au ratificat decizia Consiliului, reunit la 21 martie 2003 la nivel de șefi de stat și de guvern, prin care se modifică articolul 10.2 din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene¹⁵; și în acest caz, ortografia monedei unice este identică în toate limbile oficiale, de data aceasta într-un act juridic aparținând legislației comunitare primare.

Această poziție definitivă și neechivocă a statelor membre angajează în egală măsură statele membre cu derogare. Articolul 5 alineatul (3) din Legea privind condițiile de aderare prevede că „noile state membre se află în aceeași situație ca și statele membre actuale în ceea ce privește declarațiile, rezoluțiile sau alte luări de poziție ale Consiliului European sau ale Consiliului, precum și cele referitoare la Comunitate sau la Uniune adoptate de comun acord de statele membre; în consecință, aceste state vor respecta principiile și orientările care decurg din respectivele declarații, rezoluții sau luări de poziție și vor întreprinde orice demersuri necesare pentru a asigura aplicarea acestora”.

Pe baza acestor considerente și având în vedere competența exclusivă a Comunității în stabilirea denumirii monedei unice, orice abatere de la această regulă este în contradicție cu Tratatul și trebuie eliminată. Deși acest principiu se aplică tuturor tipurilor de legislație națională,

evaluarea din capitolele consacrate țărilor pune accentul pe statutele BCN și pe legile care guvernează trecerea la euro.

2.2.6 INTEGRAREA JURIDICĂ A BCN ÎN EUROSISTEM

Prevederile legislației naționale (îndeosebi ale statutelor BCN, dar și ale altor acte normative) de natură să împiedice îndeplinirea atribuțiilor legate de Eurosistem sau respectarea deciziilor BCE sunt incompatibile cu funcționarea eficientă a Eurosistemului odată ce statul membru respectiv a adoptat euro. Legislația națională trebuie armonizată în consecință, pentru a se asigura compatibilitatea cu Tratatul și cu Statutul din perspectiva atribuțiilor care decurg din participarea la Eurosistem. În vederea respectării articolului 109 din Tratat, legislația națională a trebuit modificată pentru a garanta compatibilitatea acesteia la data înființării SEBC (în cazul Suediei) și la 1 mai 2004 (în cazul statelor membre care au aderat la UE la data respectivă). Cu toate acestea, obligațiile statutare referitoare la integrarea juridică deplină a unei BCN în Eurosistem intră în vigoare abia în momentul integrării efective, respectiv la data când statul membru cu derogare adoptă euro.

Principalele domenii analizate în prezentul raport sunt acelea în care dispozițiile statutare pot împiedica o BCN să se conformeze cerințelor Eurosistemului, cum ar fi participarea la implementarea politicii monetare unice, așa cum este definită de organismele de decizie ale BCE. De asemenea, ar putea exista dispoziții statutare care împiedică un guvernator să își îndeplinească atribuțiile în calitate de

13 A se vedea Regulamentul (CE) nr. 1103/97 al Consiliului din data de 17 iunie 1997 privind anumite dispoziții referitoare la introducerea euro (JO L 162, 19.6.1997, p. 1), Regulamentul (CE) nr. 974/98 al Consiliului din data de 3 mai 1998 privind introducerea euro (JO L 139, 11.5.1998, p. 1) și Regulamentul (CE) nr. 2866/98 al Consiliului din data de 31 decembrie 1998 privind cursurile de schimb între euro și monedele statelor membre în curs de adoptare a euro (JO L 359, 31.12.1998, p. 1); cele trei acte juridice au fost modificate în anul 2000, cu ocazia introducerii euro în Grecia; a se vedea și actele juridice adoptate de Comunitate cu privire la monedele euro în anii 1998 și 1999.

14 JO L 346, 29.12.2005, p. 1.

15 JO L 83, 1.4.2003, p. 66.

membru al Consiliului guvernatorilor BCE, sau dispoziții care contravin prerogativelor BCE. Trebuie stabilită o demarcare clară între următoarele domenii: obiective de politică economică, atribuții, dispoziții financiare, politica de curs de schimb și cooperarea internațională. Sunt menționate și alte domenii în care ar putea fi necesară armonizarea statutului unei BCN.

2.2.6.1 OBIECTIVELE DE POLITICĂ ECONOMICĂ

Integrarea deplină a unei BCN în Eurosistem presupune ca obiectivele sale statutare să fie compatibile cu obiectivele SEBC prevăzute în articolul 2 din Statut. Aceasta implică, *inter alia*, armonizarea obiectivelor statutare care au o „conotație națională” (de exemplu, în cazul în care dispozițiile statutare se referă la obligația de implementare a politicii monetare în contextul politicii economice generale a statului membru respectiv).

2.2.6.2 ATRIBUȚII

Atribuțiile unei BCN dintr-un stat membru care a adoptat euro sunt stabilite cu precădere prin Tratat și Statut, având în vedere că respectiva bancă centrală este parte integrantă a Eurosistemului. În aplicarea articolului 109 din Tratat, dispozițiile referitoare la atribuțiile BCN din statutele acestora trebuie comparate cu prevederile corespunzătoare din Tratat și din Statut, în scopul eliminării eventualelor inadverențe¹⁶. Această cerință se aplică oricăror prevederi care, după adoptarea euro și integrarea în Eurosistem, constituie un impediment în îndeplinirea atribuțiilor legate de SEBC, și îndeosebi acelor dispoziții care nu respectă autoritatea SEBC conform Capitolului IV din Statut.

Prevederile legislative naționale în domeniul politicii monetare trebuie să recunoască faptul că politica monetară a Comunității reprezintă o atribuție de competență Eurosistemului¹⁷. Statutele BCN pot cuprinde dispoziții referitoare la instrumentele de politică monetară. Aceste dispoziții trebuie comparate cu prevederile corespunzătoare din Tratat și din Statut, pentru

eliminarea eventualelor inadverențe, în vederea respectării articolului 109 din Tratat.

Dispozițiile legislative naționale care conferă unei BCN dreptul exclusiv de emisiune a bancnotelor trebuie să menționeze că, odată cu adoptarea euro, Consiliul guvernatorilor al BCE deține dreptul exclusiv de autorizare a emisiunilor de bancnote, conform articolului 106 alineatul (1) din Tratat și articolului 16 din Statut. Totodată, prevederile legislative naționale care permit guvernelor să intervină în aspecte precum cupiurile, producția, volumul și retragerea din circulație a bancnotelor euro trebuie să fie abrogate sau, după caz, să recunoască atribuțiile BCE în ceea ce privește bancnotele euro, conform dispozițiilor susmenționate ale Tratatului și ale Statutului. Indiferent de diviziunea sarcinilor între guverne și BCN în legătură cu monedele, odată cu adoptarea euro, prevederile în domeniu trebuie să recunoască competența BCE în aprobarea volumului de emisiune a monedelor euro.

În ceea ce privește administrarea rezervelor internaționale¹⁸, orice stat membru care a adoptat euro și care nu își transferă rezervele internaționale¹⁹ la BCN încalcă prevederile Tratatului. De asemenea, dreptul unei terțe părți (cum ar fi guvernul sau parlamentul) de a influența deciziile unei BCN în legătură cu administrarea rezervelor internaționale este incompatibil cu articolul 105 alineatul (2), a treia liniuță, din Tratat. În plus, BCN trebuie să furnizeze BCE active externe de rezervă proporțional cu cotele deținute la capitalul subscris al BCE, ceea ce implică eliminarea oricăror obstacole juridice în calea transferului de active externe de rezervă de la BCN către BCE.

¹⁶ A se vedea, în special, articolele 105 și 106 din Tratat și articolele 3-6 și 16 din Statut.

¹⁷ Articolul 105 alineatul (2), prima liniuță, din Tratat.

¹⁸ Articolul 105 alineatul (2), a treia liniuță, din Tratat.

¹⁹ Cu excepția soldurilor curente în valută, care pot rămâne în posesia guvernelor statelor membre conform articolului 105 alineatul (3) din Tratat.

2.2.6.3 DISPOZIȚII FINANCIARE

Dispozițiile financiare din Statut cuprind reguli referitoare la conturile financiare²⁰, audit²¹, subscrierea de capital²², transferul activelor externe de rezervă²³ și repartizarea venitului monetar²⁴. BCN trebuie să fie în măsură să își respecte obligațiile care decurg din aceste dispoziții și, prin urmare, orice prevederi naționale incompatibile trebuie abrogate.

2.2.6.4 POLITICA DE CURS DE SCHIMB

Un stat membru cu derogare își poate menține legislația națională care prevede responsabilitatea guvernului pentru politica de curs de schimb, BCN având în acest caz un rol consultativ și/sau de execuție. Totuși, la momentul adoptării euro de către statul membru respectiv, legislația în cauză trebuie să reflecte transferul la nivelul Comunității a responsabilității pentru politica de curs de schimb a zonei euro, conform articolului 111 din Tratat. În virtutea dispozițiilor articolului 111, responsabilitatea pentru această politică revine Consiliului UE, în strânsă colaborare cu BCE.

2.2.6.5 COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

În vederea adoptării euro, legislația națională trebuie să fie compatibilă cu articolul 6.1 din Statut, care prevede că – în domeniul cooperării internaționale în privința atribuțiilor încredințate Eurosistemului – BCE hotărăște asupra modului în care SEBC este reprezentat. De asemenea, legislația națională trebuie să permită BCN să participe la instituțiile monetare internaționale, sub rezerva aprobării BCE (articolul 6.2 din Statut).

2.2.6.6 DIVERSE

În afara aspectelor menționate, există o serie de alte domenii în care dispozițiile naționale din anumite state membre trebuie adaptate (de exemplu, în domeniul sistemelor de plăți și compensare și al schimbului de informații).

²⁰ Articolul 26 din Statut.

²¹ Articolul 27 din Statut.

²² Articolul 28 din Statut.

²³ Articolul 30 din Statut.

²⁴ Articolul 32 din Statut.

3 SINTEZE PE ȚĂRI

3.1 CIPRU

În perioada de referință, rata medie anuală a inflației IAPC înregistrată în Cipru a fost de 2,0%, cu mult sub valoarea de referință de 3,0% prevăzută în Tratat. Pe baza celor mai recente informații, în următoarele luni se așteaptă o ușoară scădere a ratei medii anuale a inflației IAPC.

Analiza retrospectivă pe o perioadă mai îndelungată arată că inflația IAPC din Cipru s-a situat la un nivel redus, cu excepția anumitor perioade când aceasta a înregistrat un nivel relativ ridicat. Între anii 1997 și 2006, rata inflației a fluctuat cu precădere între 2% și 3%, dar în anii 2000 și 2003 a sporit până la 4,9% și respectiv 4,0%, reflectând în mare măsură creșterile puternice ale prețurilor energiei și alimentelor, precum și majorările treptate ale accizelor la energie și ale cotei TVA de la 10% la 15% în perioada 2002-2003, asociate cu procesul de armonizare cu legislația UE. Această evoluție a inflației pe termen lung ilustrează o serie de decizii importante în ceea ce privește politica economică, cea mai de seamă fiind legată de tradiția îndelungată a regimurilor de curs de schimb fix, care datează din 1960. Începând cu anul 1992, lira cipriotă a fost ancorată la ECU, iar ulterior la euro; pe data de 2 mai 2005, Cipru a intrat în MCS II, cu o bandă standard de fluctuație de $\pm 15\%$. Nivelurile relativ reduse ale inflației au fost susținute de liberalizarea piețelor de bunuri și servicii. În schimb, începând cu anul 1996, politica fiscală nu a susținut pe deplin stabilitatea prețurilor, deși în ultimii ani se observă un progres în acest sens. Între anii 1998 și 2001, nivelul relativ redus al inflației trebuie analizat în contextul unei creșteri economice solide, care în cea mai mare parte a perioadei a fost de aproximativ 5% în termeni reali. Aceasta s-a diminuat până la aproximativ 2% în anii 2002 și 2003, dar s-a accelerat din nou până la un nivel de aproape 4% în anii 2004-2006. Rata șomajului s-a menținut relativ scăzută, deși a înregistrat o ușoară tendință de majorare începând din anul 2002, iar piața muncii din Cipru este relativ flexibilă. După o majorare deosebit de amplă a

salariilor în anii 2002 și 2003, în special în sectorul public, presiunile salariale s-au redus semnificativ în următorii doi ani, ceea ce a condus la creșteri moderate ale costurilor unitare cu forța de muncă. În anumite perioade, prețurile importurilor au fost volatile, în ușoară creștere începând cu anul 2003, ca reacție la majorarea prețurilor petrolului. Analiza evoluțiilor recente indică faptul că inflația IAPC s-a accelerat treptat la începutul anului 2006, atingând nivelul de 2,7% în luna august, pentru ca în luna martie 2007 să scadă la 1,4%, pe fondul atenuării prețurilor la energie.

Privind în perspectivă, cele mai recente prognoze disponibile privind inflația, furnizate de principalele instituții internaționale, variază între 1,3% și 2,1% pentru anul 2007 și între 1,9% și 2,1% pentru anul 2008. Riscurile la adresa proiecțiilor inflației înclină către o creștere, fiind asociate cu majorarea programată a taxei pe valoarea adăugată la anumite bunuri și servicii – în vederea armonizării cu legislația UE –, care se așteaptă să determine o creștere a ratei inflației cu aproximativ 1 punct procentual, cu eventualele efecte secundare ale creșterilor anterioare și ale celor anticipate ale inflației, cu evoluțiile viitoare nefavorabile ale prețurilor petrolului și cu evoluțiile salariilor, pe fondul unei expansiuni rapide a cererii interne și a creditului. Convergența în sens descendent a ratelor dobânzilor la împrumuturile în monedă națională către nivelul înregistrat în zona euro și reducerile ratelor rezervelor minime obligatorii aplicate instituțiilor financiare și monetare constituie riscuri suplimentare în sensul creșterii inflației. Riscurile în sensul scăderii sunt asociate cu: (i) manifestarea în continuare a efectelor liberalizării în sectorul telecomunicațiilor și sectorul energetic, (ii) limitarea creșterilor salariale în sectorul public, (iii) majorarea numărului de persoane care intră în rândul populației active, cu posibile efecte în sensul moderării creșterii salariilor, (iv) evoluțiile favorabile ale prețului petrolului, precum și (v) o posibilă temperare a cererii internaționale și influența exercitată de aceasta asupra exporturilor de servicii de turism.

În prezent, Cipru nu face obiectul niciunei decizii a Consiliului privind existența unui deficit excesiv. În anul de referință 2006, acesta a înregistrat un deficit fiscal de 1,5% din PIB, cu mult sub valoarea de referință. Pentru anul 2007, Comisia Europeană prognozează un deficit de 1,4% din PIB. Ponderea datoriei publice în PIB, cu mult s-a redus la 65,3% în anul 2006, iar pentru anul 2007 se prognozează o continuare a acestei scăderi până la 61,5%, menținându-se astfel peste valoarea de referință de 60%. Continuarea consolidării este necesară pentru ca Cipru să poată îndeplini obiectivul pe termen mediu prevăzut în Pactul de creștere și stabilitate. Acesta este determinat în programul de convergență din luna decembrie 2006 ca un deficit ajustat cu efectele ciclice și din care sunt excluse măsurile temporare de 0,5% din PIB. În ceea ce privește alți indicatori fiscali, în anul 2006, ponderea deficitului nu a depășit ponderea în PIB a cheltuielilor cu investițiile publice.

Potrivit proiecțiilor realizate de Comitetul de politică economică al UE și de Comisia Europeană, se așteaptă ca Cipru să înregistreze o creștere semnificativă a cheltuielilor bugetare legate de vârsta populației, până la un nivel de 11,8 puncte procentuale din PIB în perioada 2004-2050, cel mai ridicat dintre statele membre UE. Soluționarea acestei probleme ar putea fi facilitată dacă se permite un spațiu suficient de manevră în ceea ce privește finanțele publice, înainte ca situația demografică să se înrăutățească.

Lira cipriotă a intrat în mecanismul MCS II la data de 2 mai 2005 pentru o perioadă de referință de doi ani (mai 2005 – aprilie 2007). Paritatea centrală a fost stabilită la 0,585274 lire/euro – aceeași paritate la care lira a fost ancorată unilateral la euro la începutul anului 1999 – cu o bandă standard de fluctuație de $\pm 15\%$. Acordul privind participarea la MCS II s-a bazat pe angajamentele ferme ale autorităților cipriote în diferite domenii de politică. De când a intrat în MCS II, Cipru a continuat să promoveze o politică privind un curs de schimb stabil față de euro. Lira a rămas la un nivel apropiat de paritatea sa centrală, în partea de apreciere a bandei standard de fluctuație, indicând, de asemenea, o volatilitate foarte scăzută. În același timp, diferențialele de dobândă pe termen scurt față de rata dobânzii EURIBOR la trei luni s-au redus treptat, devenind nule spre sfârșitul perioadei analizate. Cursul de schimb real al lirei cipriote, atât cel față de euro, cât și cel efectiv, s-a situat în luna martie 2007 la un nivel apropiat de mediile istorice – calculate începând cu luna ianuarie 1996 și de la lansarea monedei euro în anul 1999. În ceea ce privește alte evoluții externe, Cipru a raportat aproape sistematic deficite ale contului curent și de capital din balanța de plăți, care, uneori, au atins niveluri semnificative. În ultimii ani, aceste deficite s-au lărgit – de la 2,0% din PIB în anul 2003 până la 5,9% din PIB în anul 2006 – în principal datorită creșterii deficitului înregistrat de bunuri, în timp ce surplusul comercial la nivelul serviciilor s-a menținut aproape

Cipru – Indicatorii economici de convergență

(exclusiv criteriul cursului de schimb)

	Inflația IAPC ¹⁾	Rata dobânzii pe termen lung ²⁾	Surplusul (+) sau deficitul (-) bugetar (-) ³⁾	Datoria publică brută ³⁾
2005	2,0	5,2	-2,3	69,2
2006	2,2	4,1	-1,5	65,3
2007	⁴⁾ 2,0	⁴⁾ 4,2	-1,4	61,5
Valoarea de referință	^{4), 5)} 3,0	^{4), 5)} 6,4	-3,0	60,0

Surse: SEBC și Comisia Europeană.

1) Variația procentuală medie anuală.

2) În procente, media anuală.

3) Ca procent în PIB. Proiecțiile pentru anul 2007 au fost furnizate de Comisia Europeană.

4) Pentru perioada aprilie 2006 – martie 2007.

5) Țările cu cele mai bune rezultate privind stabilitatea prețurilor sunt: Finlanda, Polonia și Suedia.

nemodificat. Aceste deficite au fost finanțate în mare parte de intrările nete de investiții directe (parțial profit reinvestit) și de intrările de capital sub forma „altor investiții”, incluzând în principal depozite și credite ale nerezidenților. Având în vedere că volumul intrărilor de capital a depășit nivelul deficitului înregistrat de contul curent și de contul de capital în perioada 2004-2006, Cipru a consemnat o acumulare de active oficiale de rezervă în această perioadă.

În perioada de referință, ratele dobânzilor pe termen lung din Cipru s-au situat la 4,2%, cu mult sub valoarea de referință de 6,4% aferentă criteriului privind ratele dobânzilor. Ratele dobânzilor pe termen lung și diferențialul dintre acestea și randamentele obligațiunilor de stat din zona euro au înregistrat în general o scădere în ultimii ani.

Pe ansamblu, privind în perspectivă, va fi important ca Cipru să continue consolidarea fiscală într-un mod sustenabil și credibil, bazându-se pe măsuri structurale, și să-și îmbunătățească rezultatele fiscale, reducând substanțial ponderea ridicată a datoriei în PIB. Este important ca, mai ales în sectorul public, să se mențină majorări salariale moderate, care să țină seama de creșterea productivității muncii, de condițiile și evoluțiile de pe piața muncii din țările concurente. În plus, este esențială continuarea reformelor structurale privind piața de bunuri și servicii și piața muncii. De exemplu, mecanismul de indexare a salariilor și a unor indemnizații sociale (alocații de subzistență) trebuie revizuit în vederea reducerii riscurilor asociate cu inerția inflației. Astfel de reforme structurale nu numai că vor contribui la creșterea rezistenței economiei la șocuri, dar vor crea și cele mai bune condiții pentru o expansiune economică sustenabilă și creșterea gradului de ocupare a forței de muncă. În cele din urmă, o eventuală reunificare a Ciprului ar putea determina noi provocări structurale și fiscale, în funcție de particularitățile regimului economic și ale celui fiscal.

În urma recentelor amendamente la Legea Băncii Centrale a Ciprului, statutul Băncii

Centrale a devenit compatibil cu cerințele prevăzute de Tratat și de Statut privind cea de-a treia etapă a Uniunii Economice și Monetare.

3.2 MALTA

În perioada de referință, Malta a înregistrat o rată medie anuală a inflației IAPC de 2,2%, cu mult sub valoarea de referință de 3,0% prevăzută de Tratat. Pe baza celor mai recente informații, în lunile următoare se așteaptă ca rata medie anuală a inflației IAPC să își continue scăderea.

Analiza retrospectivă pe o perioadă mai îndelungată ilustrează faptul că inflația IAPC din Malta a fost relativ stabilă, fluctuând mai ales între 2% și 3% în perioada 1999-2006. Menținerea unei inflații relativ stabile pe o perioadă îndelungată reflectă o serie de decizii importante în privința politicii economice promovate, cea mai însemnată fiind decizia luată în momentul în care Malta a devenit independentă, în anul 1964, de a păstra un regim de curs de schimb fix, ancorat în cea mai mare parte a perioadei la un coș valutar. Începând cu data de 2 mai 2005, lira malteză participă la MCS II, fiind ancorată la euro. Politica fiscală a susținut în mai mare măsură asigurarea stabilității prețurilor în ultimii ani. După o perioadă de creștere economică robustă în anii '90, creșterea PIB a fost, în medie, foarte lentă în perioada de după 2001, când s-au înregistrat doi ani de scădere a producției. Această stagnare economică a reflectat atât situația externă dificilă, asociată parțial cu intensificarea concurenței pe principalele piețe de export ale Maltei, cât și factorii interni, cum ar fi efectele temporare ale procesului de restructurare din industria prelucrătoare. Evoluțiile recente atestă că în anul 2005 a început o redresare economică treptată, care a continuat și în anul 2006, dar presiunile exercitate de cerere asupra prețurilor s-au menținut la un nivel redus. Rata anuală a inflației IAPC a înregistrat o scădere semnificativă spre sfârșitul anului 2006 și s-a menținut la un nivel redus la începutul anului

2007. După ce a atins un nivel maxim de aproape 3,5% la jumătatea anului 2006, aceasta a scăzut la mai puțin de 1% în ultimele două luni ale anului 2006, situându-se la nivelul de 0,5% în luna martie 2007. Reducerea inflației la sfârșitul anului 2006 s-a datorat în mare măsură efectului de bază determinat de majorările anterioare ale prețurilor la energie, care au influențat relativ puternic inflația înregistrată în Malta.

Privind în perspectivă, cele mai recente prognoze disponibile privind inflația, elaborate de instituții internaționale importante, variază între 1,4% și 2,4% pentru anul 2007 și între 2,1% și 2,3% pentru anul 2008. Riscurile în sensul creșterii la adresa prognozelor privind inflația sunt în principal asociate posibilității unei noi creșteri a prețurilor energiei la nivel mondial. În plus, deși nu este la fel de semnificativă ca în alte țări cu piețe financiare mai puțin dezvoltate, actuala accelerare a creșterii creditului trebuie monitorizată cu atenție. Riscurile în sensul scăderii la adresa proiecțiilor inflației se referă la efectele intensificării concurenței pe unele piețe de bunuri și servicii, precum piața alimentară de *retail* și industria de transport aerian, precum și la eforturile continue în vederea simplificării procedurilor administrative și de reglementare din sectorul public.

În prezent, Malta face obiectul unei decizii a Consiliului privind existența unui deficit excesiv. Cu toate acestea, în anul de referință 2006, această țară a înregistrat un deficit fiscal de 2,6% din PIB, nivel aflat sub valoarea de referință. Măsurile temporare de politică fiscală au avut ca rezultat reducerea deficitului cu 0,7% din PIB în anul 2006. În lipsa acestor măsuri, în anul 2006, deficitul s-ar fi situat la nivelul de 3,3% din PIB. Pentru anul 2007, Comisia Europeană prognozează o scădere a deficitului până la 2,1% din PIB. Ponderea datoriei publice în PIB s-a redus până la 66,5% în anul 2006; pentru anul 2007 se prognozează un nivel al acesteia de 65,9%, menținându-se astfel peste valoarea de referință de 60%. Continuarea consolidării este necesară pentru ca Malta să poată îndeplini obiectivul pe termen

mediu prevăzut în Pactul de creștere și stabilitate; acesta este determinat în programul de convergență din luna decembrie 2006 ca un buget echilibrat în termeni ajustați cu efectele ciclice, din care sunt excluse măsurile temporare. În ceea ce privește alți indicatori fiscali, ponderea deficitului nu a depășit ponderea în PIB a cheltuielilor cu investițiile publice în anul 2006.

Potrivit proiecțiilor realizate de Comitetul de politică economică al UE și de Comisia Europeană, se așteaptă ca Malta să înregistreze o creștere de 2,2 puncte procentuale din PIB a cheltuielilor bugetare legate de vârsta populației până în anul 2020, creștere care se va atenua treptat la 0,3 puncte procentuale până în anul 2050. Deși aceste proiecții nu iau în considerare reforma pensiilor publice adoptată de Parlamentul maltez în luna decembrie 2006, o evaluare preliminară realizată de Comisia Europeană sugerează că aplicarea reformei nu a condus la ameliorarea perspectivelor privind sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice. Soluționarea acestei probleme poate fi facilitată dacă se permite un grad suficient de manevră în ceea ce privește finanțele publice, înainte ca situația demografică să se înrăutățească.

Lira malteză a intrat în mecanismul MCS II la data de 2 mai 2005 pentru o perioadă de referință de doi ani (mai 2005 – aprilie 2007). Paritatea centrală pentru lira malteză a fost stabilită la 0,429300 lire/euro – cotația pieței la momentul intrării în acest mecanism – cu o bandă standard de fluctuație de $\pm 15\%$. În momentul intrării în mecanism, lira malteză a fost reancorată la euro, renunțându-se la coșul valutar care era alcătuit din euro, lira sterlină și dolarul SUA. Acordul privind participarea la MCS II a avut la bază angajamentele ferme ale autorităților malteze privind diferite domenii de politică. Potrivit declarațiilor inițiale, începând cu momentul intrării în MCS II, autoritățile malteze au menținut cursul de schimb al lirei malteze la paritatea centrală față de euro. Diferențialele de dobândă pe termen scurt față de rata dobânzii EURIBOR la trei luni s-au

Malta – Indicatorii economici de convergență

(exclusiv criteriul cursului de schimb)

	Inflația IAPC ¹⁾	Rata dobânzii pe termen lung ²⁾	Surplusul (+) sau deficitul (-) bugetar ³⁾	Datoria publică brută ³⁾
2005	2,5	4,6	-3,1	72,4
2006	2,6	4,3	-2,6	66,5
2007	⁴⁾ 2,0	⁴⁾ 4,3	-2,1	65,9
Valoarea de referință	^{4), 5)} 3,0	^{4), 5)} 6,4	-3,0	60,0

Surse: SEBC și Comisia Europeană.

1) Variația procentuală medie anuală.

2) În procente, media anuală.

3) Ca procent în PIB. Proiecțiile pentru anul 2007 au fost furnizate de Comisia Europeană.

4) Pentru perioada aprilie 2006 – martie 2007.

5) Țările cu cele mai bune rezultate privind stabilitatea prețurilor sunt: Finlanda, Polonia și Suedia.

redus în anul 2006, situându-se la un nivel de 0,2 puncte procentuale în trimestrul I 2007. Cursul de schimb real al lirei malteze, atât cel față de euro, cât și cel efectiv, s-a situat în luna martie 2007 la un nivel apropiat de mediile istorice – calculate începând cu luna ianuarie 1996 și de la lansarea monedei euro în 1999. În ceea ce privește alte evoluții externe, începând cu anul 1997, Malta a raportat deficite ale contului curent și de capital din balanța de plăți care, uneori, au înregistrat niveluri semnificative. În anii 2004 și 2005, acest deficit s-a situat la nivelul de 4,9% din PIB, pentru ca în anul 2006 să scadă la 3,3%. Începând cu anul 2003, fluxurile de investiții directe au consemnat un nivel mai ridicat decât cel al deficitului, care a fost acoperit integral, iar intrările de capital sub forma „altor investiții” au fost în mare măsură compensate de numărul ridicat de ieșiri nete de investiții de portofoliu. Atât în anul 2005, cât și în anul 2006, Malta a consemnat o acumulare de active oficiale de rezervă.

În perioada de referință, ratele dobânzilor pe termen lung din Malta s-au situat la 4,3%, cu mult sub valoarea de referință de 6,4% aferentă criteriului privind ratele dobânzilor. În ultimii ani, ratele dobânzilor pe termen lung din Malta și diferențialul dintre acestea și randamentele obligațiunilor de stat din zona euro au înregistrat în general o scădere.

Pe ansamblu, privind în perspectivă, va fi important ca Malta să continue consolidarea

fiscală într-un mod sustenabil și credibil și să-și îmbunătățească rezultatele fiscale, reducând substanțial nivelul ridicat al ponderii datoriei în PIB. Este important ca atât în sectorul public, cât și în cel privat să se mențină majorări salariale moderate, care să țină seama de creșterea productivității muncii, de condițiile și evoluțiile de pe piața muncii din țările concurente. O atenție deosebită trebuie să se acorde și depășirii constrângerilor structurale asupra creșterii economice și creării de locuri de muncă, mai ales prin stimularea participării la forța de muncă. Intensificarea concurenței pe piețele de bunuri și servicii și îmbunătățirea funcționării pieței forței de muncă sunt elementele cheie în acest sens. Astfel de măsuri vor contribui, de asemenea, la flexibilizarea acestor piețe, înlesnind procesul de ajustare în eventualitatea unor șocuri la nivelul țării sau specifice unui anumit sector. Capacitatea de a absorbi aceste șocuri este deosebit de importantă având în vedere gradul relativ ridicat de specializare a economiei. Aceste măsuri vor contribui la crearea unui cadru care să conducă la stabilitatea prețurilor, precum și la promovarea competitivității și la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.

În urma recentelor amendamente la Legea Băncii Centrale a Maltei, statutul Băncii Centrale a devenit compatibil cu cerințele prevăzute de Tratat și de Statut privind cea de-a treia etapă a Uniunii Economice și Monetare.

ISSN 1830610-1

9 771830 610004